

Rahvuskeeled teaduses ja kõrghariduses

National languages in higher education and research

LÜHITUTVUSTUSED • ABSTRACTS

TALLINNA ÜLIKOOL

Tallinn, Estonia, October 7–8th 2021

NatAc 20
Lang 21

Koostanud ja küljendanud Peep Nemvalts

Eestindanud sisutoimkonna liikmed ja Helena Lemendik

Eestikeelsed tekstid toimetanud Helena Lemendik ja Peep Nemvalts

Sisutoimkond • Scientific Committee

doktorand Kais Allkivi-Metsoja, TLÜ • PhD student, Tallinn University

doktorand Merilin Aruvee, TLÜ • PhD student, Tallinn University

prof Annekatrin Kaivapalu, Itä-Suomen yliopisto

prof Birute Klaas-Lang, TÜ • University of Tartu

prof Helle Metslang, TÜ • University of Tartu

dr Peep Nemvalts, TLÜ • Tallinn University (esimees • chair)

dr Halliki Põlda, TLÜ • Tallinn University

dr Mari Uusküla, TLÜ • Tallinn University

Sisukord • Table of Content

PÕHIETTEKANDED • KEY-NOTE SPEECHES	6
The Anglicisation of University Education in the Netherlands <i>Annette de Groot</i>	6
Hollandi ülikoolihariduse ingliskeeleestamine.....	8
Latin America: ¿English monopoly or plurilingual models in science and higher education? <i>Rainer Enrique Hamel</i>	10
Ladina-Ameerika: kas inglise keele monopol või keelterikkad teaduse ja kõrghariduse mudelid?.....	12
Läti riik – läti kõrghariduskeele hoidja ja arendaja? <i>Kerttu Rozentalde</i>	14
The state of Latvia – preserver and developer of Latvian as language of higher education? ...	15
An unbalance: Norwegian language in academia and beyond <i>Vera Schwach</i>	17
Tasakaalutus: norra keel teaduses ja mujal	19
ETTEKANDED • PRESENTATIONS	21
Language diversity and multilingual terminology precision: impacts of scientific knowledge in societal needs <i>Manuel Célio Conceição</i>	21
Keeleline mitmekesisus ja mitmekeelne terminitäpsus: teadusliku teadmuse mõju ühiskonna vajadustele	24
Supporting Dutch as an academic and scientific language <i>Kevin R. De Coninck</i>	25
Hollandi teaduskeele toetamine	27
Multilingualism vs monolingualism in science communication: Latvian language(s) of science in the 21 st century <i>Agnese Dubova, Baiba Egle, Dzintra Lele-Rozentāle</i>	28
Mitmekeelsus või ükskeelsus teadussuhtluses: teaduskeel(ed) Lätis 21. sajandil	29
Publishing in national languages and Romani vs. English in Romani Linguistics <i>Kimmo Granqvist</i>	30
Rahvuskeeltes avaldamine ning roma ja inglise keele vastasseis roma keeleteaduses	32
Eestikeelne teadustekst: süsteemne ülevaade senistest uurimustest <i>Helen Hint, Djuddah Leijen, Anni Jürine</i>	33
Estonian academic text: a systematic overview of the current evidence-based knowledge	34
The Author's Voice in Management Science Dissertation Summaries in English and Latvian <i>Iveta Kopankina</i>	36
Autorikõne inglise- ja lätikeelseis juhtimisteaduse väitekirjade kokkuvõtteis	37
Latin and Romance-based terminology in Greek academic and scientific discourse: a foreign intruder or a lost chance? <i>Panagiotis G. Krimpas</i>	38
Ladina ja romaani keelte põhine terminivara kreekakeelses teaduses: kas võõrlik või kaotatud võimalus?	39
Academic writing in the Baltic States: Introducing the Bwrite project <i>Djuddah A.J. Leijen¹, Helen Hint^{1,2}, Nicholas Groom³, Christer Johansson⁴, Diāna Laiveniece⁵, Jolanta Šinkūnienė⁶</i>	40

Teadustekst Balti riikides: uurimistöo Bwrite tutvustus	42
Statistikasõnad: eesti ja soome keele lähivõrdlusi <i>Esa Läärä</i>	44
Words of Statistics: Close comparisons between Estonian and Finnish.....	45
Speaker stance and engagement across disciplines in Lithuanian university lectures: the case of <i>mes 'we'</i> <i>Greta Maslauskienė</i>	46
Kõneleja hoiak ja kuulaja kaasamine leedukeelseis kahe eriala ülikooliloenguis: <i>mes 'meie'</i> esinemus.....	49
Using Back Translation to Translate TPACK Survey <i>Laila Mohebi</i>	50
Tagasitõlke rakendamine TPACK-küsitluse tõlkimiseks	51
Faculty Publication Trends in a Japanese National University's Medical Faculty: A Diachronic Comparison <i>Theron Muller, Nicole Gallagher</i>	52
Jaapani riigiülikooli meditsiiniteaduskonna avaldamissuundumused: diakrooniline võrdlus....	54
Doktorandid terminiotsinguil <i>Peep Nemvalts</i>	55
Doctoral students in search of terms.....	56
The Helsinki Term Bank for the Arts and Sciences as means of academic collaboration in terminology work <i>Tiina Onikki-Rantajääskö, Johanna Enqvist</i>	57
Soome teadusterminipank teadusliku terminikoostöö vahendina.....	59
Translanguaging in educational environments: Potential and limits <i>Michał B. Paradowski</i>	60
Vahelduvkeelsus hariduses: võimalusi ja piire.....	62
Rahvused ja keeled Keiserliku Tartu Ülikooli meditsiinidissertatsioonides <i>Kaarina Rein</i>	63
Nations and Languages in the Medical Dissertations of the 19th Century University of Tartu.	64
Vikipeedia ja ülikool – kas sobiv või sobimatu kooslus? <i>Riina Reinsalu</i>	65
Wikipedia and university – suitable or unsuitable combination?.....	66
Lithuanian academic discourse revisited: features of national identity and patterns of scientific communication <i>Anna Ruskan, Jolanta Šinkūnienė</i>	68
Leedukeelse teaduskõnestu uus käsitlus: rahvusetaju tunnusjooni ja teadussuhtluse malle...	71
Modern Greek in international academia – Topical notes and current challenges <i>Nikoletta Tsitsanoudis-Mallidis, Marina Cheilitsi</i>	72
Tänapäeva kreeka keel rahvusvahelises teaduses – peamisi tähelepanekuid ja nüüdseid proovikive	74
VAATMIKUD • POSTERS	76
Academic Texts Written in Estonian, Latvian and Lithuanian: A Quantitative Overview <i>Agnese Dubova¹, Baiba Egle², Djuddah Leijen³, Greta Maslauskienė⁴, Anna Ruskan⁵, Jolanta Šinkūnienė⁶</i>	76
Eesti-, läti- ja leedukeelsed teadustekstid: arvuline ülevaade.....	78

A trilingual resource to strengthen the national language in the academic context: the Official Nomenclature of the <i>Universitat Autònoma de Barcelona Francesc Galera Porta</i>	79
Kolmkeelne abiallikas tugevdamiseks akadeemilist rahvuskeelt: Barcelona Autonoomse Ülikooli ametlik terminiloend.....	81
National languages in the education system of Russia: perspectives of the state and society <i>Anna Kuznetsova</i>	82
Põlisrahvaste keeled Venemaa haridussüsteemis: riigi ja ühiskonna väljavaateid	83
Inglise keele mõjud eestikeelsetes tervishoiutekstides üliõpilastööde näitel <i>Elle Sõrmus, Siret Piirsalu, Õie Tähtla, Kateriina Rannula</i>	84
Influence of the English language on Estonian texts in the field of health care on the example of students' papers	85

PÕHIETTEKANDED • KEY-NOTE SPEECHES

The Anglicisation of University Education in the Netherlands

Annette de Groot

University of Amsterdam, the Netherlands

One of the articles in the Dutch Higher Education Law states that instruction and examinations should be in Dutch, subject to a few exemptions. A second article dictates that the institutions of higher education advance the students' expression skills in Dutch. But contrary to the unmistakable intention of the law that the position of Dutch in higher education and society as a whole is safeguarded, English has quickly become the dominant language of instruction at the universities in The Netherlands. At present, 29 percent of the bachelor programs and 76 percent of the master programs are taught entirely and exclusively in English.

Considering the Dutch-friendly spirit of the law, these figures are downright stunning, and even more so because the predominance of all-English programs involves many risks and disadvantages. Profuse anglicization of higher education may: increase the already predominant orientation towards Anglo-Saxon scientific practice at the expense of other scientific traditions; hamper the accessibility of higher education for specific groups of youngsters; impede the integration of foreign students, teachers and researchers; increase the gap between higher education and the rest of society, and have adverse employment consequences for university staff with an insufficient command of English. Furthermore, it is inconsistent with the language policy of the European Union (which fosters multilingualism) and with the language policy regarding immigrants (who are encouraged to learn Dutch as quickly as possible).

Among all these adverse consequences of the prevalence of all-English university degree programs the perhaps most notable one is not mentioned yet, namely, its risks and consequences for language use and for the vitality of Dutch. Because the vast majority of university staff and students are unbalanced Dutch-English bilinguals with second-language English clearly the weaker language of the two, the use of English as the sole language of instruction constrains native-Dutch lecturers' and students' comprehension ability and their ability to express themselves. Due to the interconnectedness of language and thought, it also obstructs their thought processes during teaching and learning. In addition, in all-English degree programs the students' proficiency in Dutch is unlikely to develop any further during their studies; worse still, it may deteriorate, and they are unlikely to develop a general academic vocabulary and a vocabulary specific to their field of study in Dutch. This, in turn, jeopardizes the status of Dutch as a scientific language. The status of other foreign languages is similarly endangered by the exclusive orientation towards English. Finally, all-English programs may frustrate a development of unbalanced Dutch-English bilinguals towards balanced bilingualism, which brings along clear advantages, both practical and cognitive.

That proficiency in a second language (L2), also when by all standards it is relatively well developed for a *second* language, is inferior to native-language (L1) proficiency, shows from countless studies worldwide. In my presentation I will briefly review the adverse effects of anglicization of higher education. My main focus will be on its effects on language and language use, stressing the important role of vocabulary size in language proficiency and, consequently, its importance for educational quality. In addition, I will discuss the reasons why English has become the dominant language of instruction in The Netherlands and what can be done about it.

Hollandi ülikoolihariduse ingliskeelestamine

Annette de Groot

Amsterdami Ülikool, Holland

Üks Hollandi kõrgharidusseaduse artiklitest ütleb, et juhendamine ja eksamid peaksid toimuma hollandi keeles, kui üksikud erandjuhud välja arvata. Teine artikkel näeb ette, et kõrgkoolid peavad edendama üliõpilaste hollandikeelset väljendusoskust. Kuid hoolimata seaduse eesmärgist kaitsta hollandi keele positsiooni kõrghariduses ja ühiskonnas tervikuna on inglise keel muutunud kiiresti Hollandi ülikoolide valitsevaks õppekeeleks. Praegu õpetatakse 29 protsenti bakalaureuseõppe ja 76 protsenti magistriõppekavadest täielikult ja eranditult inglise keeles.

Arvestades seaduse soosivat suhtumist hollandi keelde on need arvud lausa uskumatud, seda enam et ingliskeelsete õppekavade ülekaaluga kaasneb palju riske ja puudusi. Kõrghariduse vohav ingliskeelestamine võib tugevdada juba valitsevat suundumust anglosaksi teadustegevuse poole teiste teadustavade arvelt. See võib takistada kõrghariduse kättesaadavust mõnele noorterühmale ning välisüliõpilaste, -õppejõudude ja -teadlaste lõimumist, suurendada lõhet kõrghariduse ja muu ühiskonna vahel ning mõjutada negatiivselt nende inimeste tööhõivet, kes inglise keelt hästi ei valda. Lisaks on see vastuolus nii Euroopa Liidu keelepoliitikaga - mis edendab mitmekeelsust - kui ka Hollandi keelepoliitikaga, mis julgustab sisserändajaid võimalikult kiiresti hollandi keelt õppima.

Kõrgkoolide ingliskeelsete õppekavade levimuse negatiivsetest tagajärgedest on jäänud veel mainimata ehk kõige tähelepanuväärsem: selle ohud ja tagajärjed keelekasutusele ja hollandi keele elujõule. Kuna suurem osa ülikooli töötajaid ja üliõpilasi on tasakaalustamata hollandi-inglise kakskeelsed, kelle inglise keel on teise keelena selgelt nõrgem, piirab inglise keele kasutamine ainsa õppekeelena hollandi emakeelega õppejõudude ja üliõpilaste arusaamisvõimet ja väljendusoskust.

Keele ja mõtlemise seotuse tõttu takistab inglise keele tarvituse ka nende mõtlemisprotsesse õpetamise ja õppimise ajal. Lisaks sellele ei arene üliõpilaste hollandi keele oskus läbinisti ingliskeelsete õpingute ajal enam edasi või võib isegi halveneda, ning tõenäoliselt ei omanda nad ei oma valdkonna ega ka üldist teadussõnavara hollandi keeles. See omakorda seab ohtu hollandi keele kui teaduskeele staatuse. Orienteeritus inglise keelele ohustab ka teiste võõrkeelte staatust. Lõpuks võivad läbinisti

inglisekeelsed programmid takistada tasakaalustamata hollandi-inglise kakskeelsetel saamast tasakaalustatud kakskeelseks, mis tooks kaasa selgeid eeliseid, nii praktilisi kui ka kognitiivseid.

Lugematu arv maailmas tehtud uuringuid on näidanud, et isegi kui teise keele (L2) oskus on kõigi standardite järgi arenenud suhteliselt hästi teise keele kohta, on see emakeeleoskusest (L1) siiski nõrgem. Ettekandes vaatan lühidalt üle kõrghariduse ingliskeelestamise kahjulikud mõjud. Peamiselt keskendun keelele ja keelekasutusele avalduvale mõjule, rõhutades sõnavara suuruse olulisust keeleoskuses ja sealt edasi selle tähtsust hariduse kvaliteedi seisukohalt. Lisaks arutlen põhjuste üle, miks on inglise keelest saanud Hollandis valitsev õppekeel ja mida selle vastu ette võtta.

Latin America: ¿English monopoly or plurilingual models in science and higher education?

Rainer Enrique Hamel

Universidad Autónoma Metropolitana, Mexico

Science and higher education (SHE) establish a privileged field to observe an outstanding constituent of globalisation: the expansion of English as the only hyper-central, global language that is displacing other languages of significant historical range such as French, Spanish or Portuguese from the international arena; English is at the same time penetrating national territories in many countries. The Anglo-Saxon empire and its subaltern allies in SHE spread a discourse that presents the advancement of English as a natural and neutral phenomenon, with no agency behind it, inevitable and at the same time desirable. They establish English as the only language of science and declare non-viable any alternative model.

The questions why this discourse is so successful, and further, what interests it represents, requires to probe into two spaces beyond the field of language policy. On the one hand, we have to look at the shift in global governance away from 20th century control over territories and borders to the overreaching steering of the fluid that characterizes the new world order politics of the 21st century. From a language policy perspective, the imposition of a new imperial order is based on the control of communicative shaping through a single world language that is capable of deterritorialising world interpretations in order to control flows of knowledge and information. The second is the expansion of the business model in SHE which necessitates an international, globally controlled systems of academic rankings, hierarchies and exclusions, especially through bibliometrics: the law of concentration and the impact factor (or Hirsch factor today). They sustain with extra-linguistic arguments the hegemony of English and its increasing monopoly in SHE.

Both spaces, global governance and academic hierarchisation in the digital age, depend much more than in previous times on language, *sensu lato*. They sustain with extra-linguistic arguments the hegemony of English for imperial control and its increasing monopoly in SHE.

These debates will be exemplified with language policy and evaluation in SHE in Latin America, a sub-continent which has its own characteristics. As former Iberian colonies, the 19 independent republics share a remarkable linguistic homogeneity at the level of their official and

majority languages, Spanish and Portuguese, compared to other continents. At the same time, they are considered part of the “third” or developing world which places their academic institutions on lower ranks than the ones in developed countries. Both factors have

devised Latin American universities as being both solidly grounded in their national culture and language of research and instruction, and at the same time related to top institutions in the First World. A model is called for that opposes bibliometric fragmentation and conceptualises the domain of SHE as an integrated sociological and communicational field to constitute a comprehensive object for research and public policy. We shall see that Latin American countries, regions and single universities increasingly organise their activities based on plurilingual models including national, international and sometimes local indigenous languages in a creative way, defying thus the ideologies and policies of “English only”.

References

- Gehrmann, Siegfried (2015). „Die Kontrolle des Fluiden. Die Sprachlichkeit von Wissenschaft als Teil einer neuen Weltordnung“, In Gehrmann, Siegfried, Jürgen Helmchen, Marianne Krüger-Potratz y Frank Ragutt (eds.) *Bildungskonzepte und Lehrerbildung in europäischer Perspektive*, Münster y Nueva York: Waxmann, 117-155.
- Hamel, Rainer Enrique (2013). « L’anglais, langue unique pour les sciences ? Le rôle des modèles plurilingues dans la recherche, la communication scientifique et l’enseignement supérieur ». *Synergies Europe*, 8, 53-66.
- Hamel, Rainer Enrique, Elisa Álvarez López y Tatiana P. Carvalhal (2016). “Language policy and planning: Challenges for Latin American universities”, Thematic issue on “Language planning in universities: education, research and administration”, *Current Issues in Language Planning* 17, 3-4, 278-297.
- Lillis, Theresa y Mary Jane Curry (2015). “The politics of English, language and uptake: The case of international academic journal article reviews”. *AILA Review* 28, 127-150.
- Phillipson, Robert (2015). “English as a threat or opportunity in European higher education”. In Dimova, Slobodanka, Anna Kristina Hultgren y Christian Jensen (eds.). *English-medium instruction in European higher education: English in Europe*. Boston: Mouton de Gruyter, 19-42.

Ladina-Ameerika: kas inglise keele monopol või keelterikkad teaduse ja kõrghariduse mudelid?

Rainer Enrique Hamel

Autonoomne Metropoliülikool, Mehhiko

Teadus ja kõrgharidus moodustavad suurepärase vaatlusvälja seiramaks üht üleilmastumise tähelepanuväärset külge: inglise keele levikut ainsa hüperkeskse üleilmse keelena, mis tõrjub rahvusvahelises suhtluses kõrvale ka ajalooliselt olulised keeled, nagu prantsuse, hispaania ja portugali keele. Inglise keel tungib paljudes riikides eri valdkondades rahvuskeele asemele. Anglosaksi impeerium ja selle alamliitlased teaduses ja kõrghariduses laiendavad kõnestut¹, milles esitatakse inglise keele võidukäiku loomuliku ja neutraalse nähtusena, justkui poleks selle taga ühtki toimijat ning nagu oleks see vältimatu ja samas ihaldatav. Nad seavad inglise keele ainsaks teaduskeeleks ja kuulutavad mistahes muu mudeli elujõuetuks.

Küsimust, miks see kõnestu on nii edukas, ning sealt edasi, milliseid huvisid see esindab, tuleb uurida kahes mõõtmes väljaspool keelepoliitikat. Esmalt tuleb vaadelda üleilmse valitsemise teisenemist 20. sajandit iseloomustavast territooriumide ja piiride kontrollist uueks, ülekavaldavaks 21. sajandi maailmakorra poliitikat suunavaks fluidumiks. Keelepoliitika vaatenurgast põhineb uue imperiaalse korra pealesurumine kommunikatiivse kujundamise kontrollil üheainsa maailmakeele abil, mis on suuteline tõlgendama maailma territooriumideta, juhtimaks teadmiste- ja infovooge. Teine mõõde on levitatav teaduse ja kõrghariduse ärimudel, mis teeb vältimatuks rahvusvahelised üleilmselt suunatavad akadeemilised edetabelid, hierarhiad ja välistused – eriti bibliomeetria abil: keskendamis- ja mõjuteguri (ehk nüüdse Hirschi teguri) seadus.

Mõlemad mõõtmed, üleilmne valitsemine ja akadeemiline hierarhistatus, sõltuvad digiajastul märksa rohkem kui varem keelest, *sensu lato*. Need kinnistavad keeleväliste argumentidega inglise keele ainuvaldavust saavutamaks imperiaalset kontrolli ja kasvavat monopoolsust teaduses ja kõrghariduses.

Neid väitlusi tutvustan Ladina-Ameerika kui oma tunnusjoontega piirkonna teaduse ja kõrghariduse keelepoliitika ning hindamise kaudu. Endiste iberi kolooniatena valitseb nende 19 sõltumatu riigi vahel – võrreldes teiste maailmajagudega – märkimisväärne keeleline ühtsus

---

¹ Termin *kõnestu* on Heigo Soomani eede võõrsõna *diskursus* eesti vasteks.

hispaania ja portugali keele kui ametlike ja enamuskeelte tasandil. Samal ajal käsitletakse neid osana n-ö kolmandast ehk arenevast maailmast, millega paigutatakse sealsed akadeemilised asutused madalamasse järku kui arenenud riikide omad. Nende tegurite mõjul saab Ladina-Ameerika ülikoole pidada tugevalt juurdunuks oma rahvuskultuuris ning teadus- ja õppekeeles, ent ühtlasi suhestatuks n-ö esimese maailma tippasutustega. Seda mudelit käsitletakse bibliomeetrilisele killustumisele vastanduvana: see mõtestab teadust ja kõrgharidust lõimunud sotsioloogilise ja kommunikatsiooniväljana, mis loob avara teaduse ja avaliku poliitika tandri. Näeme, kuidas Ladina-Ameerika riigid, piirkonnad ja ülikoolid eraldi üha rohkem korraldavad oma tegevust keelterikka mudeli põhjal, sh rakendades loominguiliselt rahvuskeeli, rahvusvahelise suhtluse keeli ja vahel kohalikke põliskeeligi, ning tõrjuvad nõnda inglise keele ainuvaldavuse ideoloogiat ja poliitikat.

Läti riik – läti kõrghariduskeele hoidja ja arendaja?

Kerttu Rozenvalde

Tartu Ülikool, Eesti

Teen ettekandes ülevaate Läti riigi kõrghariduskeelepoliitika praegustest suundumustest tasakaalu otsimisel läti keele ja teiste kõrghariduses kasutatavate keelte vahel. Kõrgharidus on Lätis enamjaolt lätikeelne, kuid muidugi on üleilmastumise ja kõrghariduse rahvusvahelistumise mõjul hakatud inglise keelt valdkonnas kasutama tihemini kui varem. Nii nagu mujalgi on ka Lätis riigikeele ja inglise keele kasutamine kõrghariduses teema, mille üle arutletakse ja mis aeg-ajalt ka eri poolte vahel pingeid tekitab. Riigi keelepoliitika elluviijad on seni seisnud läti keele mitmekülgse kasutamise eest kõigis kõrgharidusastmes (Rozenvalde 2018), kuid viimasel ajal on ka riigi tasemel tehtud ettepanekuid eelistada mõnes olukorras inglise keelt. Lisaks on riigi kõrghariduskeelepoliitikas pikka aega tekitanud pingeid vene õppekeele laialdane kasutamine erakõrgkoolides, millele riik püüab ideoloogiliselt neutraalseks jäädes piiri panna.

Praegu valmistab Läti riik kõrghariduspoliitikas ette mitut reformi, mille elluviimine mõjutaks keelekasutust Läti kõrgkoolides. Keelekasutuse vaatevinklist võibki kavandatavad ümberkorraldused jagada kaheks: esiteks muudatused, mille raames arutletakse läti ja inglise keele kasutamise üle kõrghariduses, ja teiseks reformid, mis mõjutaksid läti ja vene keele kasutamise tasakaalu erakõrgkoolides. Minu eesmärk ettekandes on võrrelda, kuidas seadusandjad põhjendavad neil kahel suunal kavandatavaid muudatusi ja kas reformid järgivad alati läti kõrghariduskeele hoidmise ja arendamise põhimõtet. Selleks analüüsin ettekandes 2018.-2020. aastal riigi tasemel koostatud ettepanekuid selliste muudatuste elluviimiseks kõrghariduses, mis on seotud keelekasutusega, ning muid nende ettepanekutega seotud dokumente: Läti haridus- ja teadusministeeriumi kontseptsioone, teatiseid ja pressiteateid, seaduste muudatusettepanekuid koos selgitustega, põhiseaduskohtu lahendeid. Analüüsiks kogutud materjalid põhjendavad reformide elluviijad oma ettepanekuid, et veenda nende vajalikkuses teisi ühiskonnaliikmeid, sh seadusandjaid. Analüüsin materjali argumentatsioonianalüüsi meetodi abil, mis võimaldab kirjeldada ja hinnata seisukohti ja argumente, mille on esitanud eri pooled, kes riigi poliitikat ellu viivad (Boreus 2017; Eemeren, Henkemans 2016; Liakopoulos 2000).

Allikad

- Boreus, Kristina 2017. Argumentation Analysis. – Kristina Boreus, Göran Bergström (eds.), *Analysing Text and Discourse. Eight Approaches for the Social Sciences*. Los Angeles, London, New Dehli, Singapore, Washington D.C., Melbourne, 53-85.
- Eemeren, Frans H.; Snoeck Henkemans, A. Francisca 2016. *Argumentation. Analysis and Evaluation*, 2nd ed. New York, London: Routledge.
- Liakopoulos, Miltos 2000. Argumentation analysis. – Martin W. Bauer, George Gaskell (eds.), *Qualitative researching with text, image and sound. A practical handbook*. Los Angeles, London, New Dehli, Singapore: Sage Publications, 152-171.
- Rozenvalde, Kerttu 2018. *Multilayered language policy in higher education in Estonia and Latvia: Case of National Universities*. Summary of doctoral thesis. Riga: University of Latvia.

The state of Latvia – preserver and developer of Latvian as language of higher education?

Kerttu Rozenvalde

University of Tartu, Estonia

In my presentation I give an overview of the current tendencies in Latvian state-authored higher education policies that are developed in search for the balance between using Latvian and other languages in tertiary education. Higher education in Latvia functions mainly in Latvian, the official language of the state. As elsewhere, the extent to which the state language and English should be used in today's higher education is a topic that is broadly discussed in Latvia; at times it creates tensions between social actors. Until now, the state language policy-makers have strongly supported the use of Latvian at all levels of tertiary education (Rozenvalde 2018). Nevertheless, they have recently expressed preference for English over Latvian in some situations. Moreover, using Russian as medium of instruction in private institutions of higher education has generated tension for the state policy-makers who have tried to remain ideologically neutral while making efforts to put limits on the use of Russian in private higher education.

The Latvian state is currently planning several reforms that would affect language use in higher education institutions. From the language point of view, the planned activities can be divided into two: firstly, changes that have sparked off debates on the use of Latvian and English, and secondly, reforms that would affect the use of Latvian and Russian in private institutions of higher education. The main objective of my presentation is to compare how policy-makers account for the planned changes in both of these directions, and whether they are always following the principle of maintaining and developing Latvian as language of higher education while planning these reforms. In order to achieve the objective, I analyse state-authored proposals considering policy amendments that would affect language use in higher education. The material collected for the purposes of the study includes the conceptual and informative materials by the Latvian Ministry of Education and Science, propositions for law amendments, decisions by the Constitutional Court, and press releases by state institutions. All of the documents have been published in 2018–2020. The textual material collected is highly argumentative in nature, designed to persuade the society in general and other lawmakers in particular, thus the data will be analysed with argumentation analysis. Argumentation analysis enables to bring forth the arguments suggested by different actors involved in developing state policies by describing and evaluating them (Boreus 2017; Eemeren & Henkemans 2016; Liakopoulos 2000).

An unbalance: Norwegian language in academia and beyond

Vera Schwach

Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education (NIFU), Norway

Science and higher education mean circulation and communication of knowledge; language is a means for scientific dialogue and information passing from scientists to students and communication with the society understood in broad sense.

Norwegian language stands in an exposed position, especially in science. In 2017, 90 percent of scientific publishing submitted by Norwegian scientists were written in English, and only 10 percent in Norwegian. Other foreign languages have nearly vanished. In medicine, natural sciences and technology hardly any contributions communicate in Norwegian. The same trend towards more English is found in social sciences and humanities where the distribution was 70-30 in favour of English. Prevalent indicators focus on research's outcome, whereas language practice and shifts during research activity is less known.

In higher education the situation is multifaceted with a general trend towards more frequent use of English, especially on master level. However, the differences are substantial across research fields, disciplines and study programs.

Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education (NIFU) has examined the distribution of English and Norwegian in academia since 2003. Four questions have pervaded NIFU's twelve studies: What is status-quo and the long-term tendencies in science and higher education respectively? With a particular focus on shifts from Norwegian to English, what are the internal, academic and/or external socio-economic circumstances that influence language practices and switches? How does practices in academia affect the public understanding of science, and a national language policy with the aim to maintain Norwegian for all domains of life?

The data and documentation on science is habitually funded on publication analysis (bibliometrics), whereas insight in higher education is mainly built on the following: mapping language distribution textbooks and other learning resources, counting the number of courses and programs taught in English and language used in master thesis. To establish valid sources and select indicators for higher education NIFUs

has processed available statistics from the national database for statistics on higher education (<https://dbh.nsd.uib.no>), we have conducted case studies on learning resources, selected study programs and disciplines and institutions. Furthermore, we have interviewed students and lecturers about the language(s) they are exposed to, and/or chooses in various oral and written contexts. Still, after nearly two decades individual motives and structural factors for language practices and shifts are not fully identified.

Science and higher education mean communication and circulation of advanced knowledge in an academic setting and outside to a society to a large extent based on scientific knowledge and expertise. Knowing that 90 percent of master candidates join the domestic labour market and meet other fields of expertise and public, the drift towards English is inconsistent with the expressed needs for employees highly skilled in Norwegian language. Following this, how is specialised scientific (English?), domain specific vocabulary and terms (fagspråk) translated into common Norwegian? An unbalance in favour of English is also against the universities' duty, and by law obligation, to contribute to the maintenance of a comprehensive Norwegian. The lecture will discuss how academia meet this political responsibility (or not).

Publications by Vera Schwach et al

Given that most of project have been commissioned by the Language Council for domestic use, the large part of the publications is in Norwegian.

John Airey, Karen M. Lauridsen, Anne Räsänen, Linus Salö and Vera Schwach, (2017) "The Expansion of English-medium Instruction in the Nordic Countries. Can Top-down Universities Policies Encourage Bottom-up Disciplinary Literacy Goals?", Higher Education, vol. 73, 2017: 561-576, <https://link.springer.com/article/10.1007/s10734-015-9950-2> "

Vera Schwach and Mari Elken, (2018) «Å snakke på et språk andre forstår. Norsk fagspråk i høyere utdanning og arbeidsliv, NIFU rapport 2018: 20.

Vera Schwach and Elin Seim Mæsel,(2013) «Pensum i høyere utdanning - hvilke læremidler brukes? Kartlegging av praksis i utvalgte fag», NIFU rapport 29/2013.

Vera Schwach, Synnøve S. Brandt and Carmen F. Dalseng, (2012) « 'Det gikk på engelsk og norsk, engelsk og norsk'. En undersøkelse av språk i pensum på grunnivå i høyere utdanning», NIFU rapport 7/2012.

Vera Schwach and Carmen From Dalseng, (2011) "Språk i pensumlitteratur. Bruk av norsk og engelsk i første år på grunnivå i høyere utdanning:

fysikk, historie, informatikk, sosiologi og sykepleie”, NIFU rapport 9/2011.

Vera Schwach, (2009) ”Engelsk i norske masteroppgaver og doktoravhandlinger”, in Norges forskningsråd, Det norske forsknings- og innovasjonssystemet – statistikk og indikatorer, fokusboks nr. 2.2, Oslo, 2009, s. 121-122, 145 (tabell B.3.1 og B.3.2).

Vera Schwach, (2009) ”Masterprogrammer på engelsk i Norge. I bredde og nisjer” (2009), NIFU STEP rapport 36/2009, 61 sider.

Vera Schwach and Synnøve S. Brandt, (2005) ”Engelsk som fagspråk i Norge?”, kronikk, Aftenposten 22.09.2005, kommentardel s.4.

Synnøve S. Brandt and Vera Schwach, (2005) ”Norsk, engelsk og tospråklighet i høyere utdanning. En pilotstudie om bruk av engelsk i fem fagtilbud ved fire læresteder, NIFU STEP Arbeidsnotat 18/2005.

Vera Schwach, (2004) ”Norsk vitenskap på engelsk?” in Dag F. Simonsen (ed.) Språk i kunnskapssamfunnet. Engelsk – elitenes nye latin?, Oslo (Gyldendal Akademisk) s. 46-60.

Vera Schwach, (2004) ”På språklig bortebane”, Forskningspolitikk nr.1/2004, s.19.

Vera Schwach, (2004) Norsk vitenskap – på språklig bortebane?”, NIFU skriftserie 9/2004, 69 sider + referanser og vedlegg.

Tasakaalutus: norra keel teaduses ja mujal

Vera Schwach

Põhjala innovatsiooni-, teadus- ja haridusinstituut (NIFU), Norra

Teadus ja kõrgharidus tähendavad teadmuse ringlust ja suhtlust. Keel on nii teadusliku arutelu vahend kui ka teadmiste vahendaja, seda nii üliõpilastele kui ka ühiskonnale üldisemalt.

Norra keel on haavatavas seisus, eriti teaduses. 2017. aastal avaldati 90% Norra teadlaste teadustöödest inglise keeles ja vaid 10% norra keeles. Teised võõrkeeled on peaaegu kadunud. Meditsiinis, loodusteadustes ja tehnikateadustes ei vahendata teadmisi enam norra keeles peaaegu üldse. Sedasama suundumust on näha ka sotsiaalteadustes ja humanitaarias, kus vahekord on 70:30 inglise keele kasuks. Need arvnäidud käivad peamiselt valminud uurimuste kohta, samas pole teada, millised on keelekasutusharjumuste muutused teadustöö kestel.

Kõrghariduse mitmetahulisuse juures on üldsuundumusena sagenenud inglise keele tarvitus, iseäranis magistriõppes. Siiski on teadusvaldkondade, erialade ja õppekavade vahel suuri erinevusi.

Põhjala innovatsiooni-, teadus- ja haridusinstituut (NIFU) on uurinud inglise ja norra keele levikut teaduses alates 2003. aastast. NIFU kaheteistkümne uuringu keskmes on olnud neli küsimust. Esiteks, milline on üldine seisund ja suundumused teaduses ja kõrghariduses? Teiseks, pidades silmas üleminekut norra keelelt inglise keelele, millised on sisemised ehk teadusest endast olenevad ja/või välised ehk sotsiaal-majanduslikud asjaolud, mis mõjutavad keelekasutust ja -vahetust? Ning lõpuks, kuidas mõjutavad teaduse keelekasutustavad avalikku arusaama teadusest ja missugune on nende mõju riiklikule keelepoliitikale, mille eesmärk on säilitada norra keel kõigis eluvaldkondades?

Kui andmed teaduse kohta saadakse tavaliselt publikatsioonide analüüsi kaudu (bibliomeetria), siis kõrghariduse puhul selgitatakse välja õpikute ja teiste õppematerjalide keel, ingliskeelsete kursuste ja õppekavade arv ning magistritööde keel. Et selgitada välja valiidsed allikad ja näidikud kõrghariduse uurimiseks, on NIFU vaadelnud riiklikust kõrghariduse statistika andmebaasist (<https://dbh.nsd.uib.no>) kättesaadavat statistikat. Oleme teinud juhtumiuuringuid õppevahendite ja -materjalide kohta, uurinud õppekavu, erialu ja institutsioone. Lisaks oleme intervjuerinud üliõpilasi ja õppejõude, et saada teada, mis keeltega kokku puututakse ja/või milliseid keeli mitmesugustes suulistes ja kirjalikes suhtlusolukordades valitakse. Siiski pole pea 20aastase uurimistöe põhjal veel leitud ei isiklike motive ega struktureid tegureid, mis keelekasutustavade tagamaid ja nihet ammendavalt selgitaksid.

Teadus ja kõrgharidus tähendavad suhtlust ja kõrgetasemelise teadmuse ringlust nii teaduses kui ka mujal, see tähendab pädevuse ja teadmiste vahendamist ühiskonda. Teades, et 90% magistrantidest asuvad tööle kohalikul tööturul ja kohtuvad seal nii teiste valdkondade ekspertide kui ka laiema üldsusega, on nihe inglise keele suunas jätkusuutmatu, võttes arvesse ka vajadust kõrgtasemel norra keele oskusega töötajate järele. Nii tekib küsimus, kuidas vahendatakse (inglise?) oskussõnavara ja teaduskeel norra üldkeelde. Inglise keele kasuks kallutatud kaalukauss töötab samas ülikoolide ülesande – seaduse järgi lausa kohustuse vastu säilitada norra keele terviklikkus. Ettekandes arutlen, kuidas kõrgharidus selle poliitilise vastutusega toime tuleb (või mitte).

ETTEKANDED • PRESENTATIONS

Language diversity and multilingual terminology precision: impacts of scientific knowledge in societal needs

Manuel Célio Conceição

University of Algarve, Portugal

The concept of language, its interdependence with social rules and its representations by different users seem to be changing from a very structured set of pre-established parameters to emergent specificities from communication of knowledge (construction and dissemination). We propose to reflect about the new concept of language (nearest to the concept of languaging) that will allow a trade-off between internationalization of higher education and the promotion of national/local languages in communication of scientific knowledge. Languages will be approached as situated practices for cognition and for discourse in order to enhance the real impact of research in societal (local) needs. Examples lived in the present pandemic situation will be used to reflect about how can research results help the population. It is clear that these results cannot be presented in an international lingua franca. Considering national/local languages under this perspective will show how construction and transmission of knowledge is created in and through languages and contribute to deny the illusion of transparency of languages, and the universality of modes of communication and of domains and contexts rhetoric. Dealing with internationalization and national languages must show the mediating role of languages and how their diversity promotes different conceptualizations, and its consequent terminological precision.

The proposal will stress the importance of metalinguistic activity (easier in first languages!) as cognitive and communicative resource for science, under a linguistic (terminological and discursive) perspective of knowledge creation, management and dissemination.

References

- Conceição, M.C., et al. 2018, “ Why is it advisable to combine “international orientation” with “regional location “ in the language strategy if universities?, in Grin, F., Conceição, M. C., Kraus, P. A., Marác, L., Ozolia, Ž., Pokorn, N. K., & Pym, A. (Eds.) *The MIME Vademecum: Mobility and Inclusion in Multilingual Europe*. [St-Sulpice]: MIME Project.
- Conceição, M.C. et al.. 2018, “ What is the role of English in multilingual and multicultural learning spaces?”, in Grin, F., Conceição, M. C., Kraus, P. A., Marác, L., Ozolia, Ž., Pokorn, N. K., & Pym, A. (Eds.) *The MIME Vademecum: Mobility and Inclusion in Multilingual Europe*. [St-Sulpice]: MIME Project.
- Conceição, M.C., 2020, “Higher education language policies: global trends and local needs”, in Pieters, D. and Keersmaekers, T., (ed.), in *Internationalization of universities and the national language, Language policy interventions and case studies*, Berlin, Peter Lang
- Conceição, M.C., 2020, “Language policies and internationalization of higher education”, *European Journal of Higher Education*, DOI: 10.1080/21568235.2020.1778500
- Villa, M.L, 2016, *L'inglese non basta*, Una lingua per la società, Milan, Edcucatt
- Zanola, M.T, 2018, *Che cos'è la terminologia*, Roma, Bussole.

Keeleline mitmekesisus ja mitmekeelne terminitäpsus: teadusliku teadmuse mõju ühiskonna vajadustele

Manuel Célio Conceição

Algarve Ülikool, Portugal

Keele mõiste, selle ja ühiskonna reeglite vastastikune mõju ja keelekasutuse avaldumisvormid näivad muutuvat varem kehtestatud väga struktureeritud kogumist teadmussuhtluse (konstruktsioon ja levitamine) arenevateks erisusteks. Pakun keele uue mõiste (kõige lähemal keelendamise mõistele), mis võimaldab teadusliku teadmuse vahendamisel kompromissi kõrghariduse rahvusvahelistumise ning rahvus- ja kohalike keelte arendamise vahel. Keeli nähakse tunnetuse ja kõnestu² toimingutena, edendamaks teaduse tegelikku mõju ühiskonna (kohalikele) vajadustele. Praeguse pandeemiaolukorra näitel osutan, kuidas saab teadus elanikkonda aidata. On selge, et neid tulemusi ei saa esitada rahvusvahelises *lingua francas*'s.

Rahvus- ja kohalike keelte analüüs sellest vaatenurgast näitab, kuidas konstruktsioon ja teadmuse edastamine luuakse keelte sees ja keelte kaudu, ning panustab keelte läbipaistvuse illusiooni ning suhtlusviiside ja kontekstiretoorika valdkondade universaalsuse eitamisele. Rahvusvahelistumise ja rahvuskeelte käsitus peab näitama keelte vahendavat rolli ning seda, kuidas nende rohkus aitab kaasa mõistestamisele ja sellest tulenevale terminitäpsusele. Rõhutan ettekandes metalingvistilist aktiivsust (see on lihtsam esimeses keeles!) kui teaduse kognitiivset ja kommunikatiivset varamut teadmusloome, -korralduse ja avaldamise vaatenurgast.

---

² Termin *kõnestu* on Heigo Soomani eede võõrsõna *diskursus* eesti vasteks.

Supporting Dutch as an academic and scientific language

Kevin R. De Coninck

Nederlandse Taalunie

English has become the predominant language in international collaboration in academic research and higher education, a situation which weighs heavily on the use of national and regional languages. This is a major concern to the *Nederlandse Taalunie* (Union for the Dutch Language), the language policy organisation of the Netherlands, Flanders (the northern part of Belgium) and Suriname. It is our policy to support the widespread use of national and regional languages in academic research and higher education, since this can keep students and language communities connected without being at odds with international collaboration.

In our presentation, we will explain how we advise our governments on their language policies and support the continuous use and further development of Dutch as academic and scientific language. Specifically, we want to address the following facilitating topics: (1) the use of intercomprehension and *lingua receptiva* in international meetings and study programmes, (2) the production and dissemination of abstracts, articles and books in national and regional languages to inform language communities, and (3) the use and development of academic and scientific terminology in national and regional languages as part of the language proficiency of academics and scientists participating in their own local communities.

Since Dutch is not the only language facing the challenge of becoming lesser used in academic research and higher education, we want to raise ideas on multilingual solutions in collaboration with other languages and their users. As a member of the European Federation of National Institutions for Language (EFNIL), the *Taalunie* is reaching out to all academic and administrative contacts and networks to inspire each other.

References to partners and publications

European Federation of National Institutions for Language (EFNIL):

<http://efnil.org> & <http://www.efnil.org/documents/conference-publications/firenze-2013/EFNIL-Florence-publication.pdf>

Instituut voor de Nederlandse Taal (Institute for the Dutch Language):

<https://ivdnt.org> & <https://ivdnt.org/terminologie>

Luistertaal (Lingua Receptiva in the Netherlands):

<https://www.luistertaal.nl> and <https://taalunie.org/dossiers/63/luistertaal>

Nederlandse Taalunie (Union for the Dutch Language):

<https://taalunie.org> & <https://staatvanhetnederlands.nl>

Nederlands-Vlaams Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs (Dutch-Flemish Platform on Language Policy in Higher Education):

<https://www.taalbeleidhogeronderwijs.org/platform> &
<https://www.kennisdelingtaalbeleid.org>

SciMingo (Science Communication in Flanders) en FRIS (Flanders' Research Portal):

<https://www.scimingo.eu> & <https://www.researchportal.be>

Hollandi teaduskeele toetamine

Kevin R. De Coninck

Hollandi Keele Ühing, Holland

Inglise keelest on saanud rahvusvahelise teadus- ja kõrghariduskoostöö valitsev keel, mis paneb tõsiselt muretsema rahvus- ja regionaalkeelte kasutuse pärast. See on ka Netherlandse Taalunie (Hollandi Keele Ühing) peamine mure. Meie ühing tegeleb Hollandi, Flandria (Belgia põhjaosa) ja Suriname keelepoliitikaga ning meie eesmärk on toetada rahvus- ja regionaalkeelte laialdast kasutamist teaduses ja kõrghariduses, kuna see hoiab sidet üliõpilaste ja keele kõnelejaskonna vahel, ilma et oldaks vastuolus rahvusvahelise koostööga.

Ettekandes selgitan, missugust keelepoliitika nõu anname valitsustele ja kuidas toetame hollandi teaduskeele jätkuvat kasutamist ja arendamist. Lähemalt käsitlen järgmisi seda toetavaid teemasid: (1) üksteisest arusaamine *lingua receptiva* abil rahvusvahelistel kohtumistel ja õppekavades, (2) rahvus- ja regionaalkeelsete lühikokkuvõtete, artiklite ja raamatute avaldamine ja levitamine ning (3) rahvus- ja regionaalkeelse teadustermivara kasutamine ja arendamine kohaliku teaduskogukonna keeleoskuse osana.

Kuna aina väheneva tarvituse oht teaduses ja kõrghariduses ei ähvarda üksnes hollandi keelt, vaid ka teisi, on meie soov koguda koostöös teiste keelte kasutajatega ideid mitmekeelseteks lahendusteks. Euroopa Rahvuslike Keeleinstituutide Föderatsiooni (Federation of National Institutions for Language, EFNIL) liikmena kutsub Taalunie kõiki teadus- ja halduskontakte ja -võrgustikke üles üksteist innustama.

Multilingualism vs monolingualism in science communication: Latvian language(s) of science in the 21st century

Agnese Dubova, Baiba Egle, Dzintra Lele-Rozentāle
Liepāja University, Latvia

The aim of this paper is to highlight current trends in the development of Latvian as a scientific language and how multilingualism impacts it. The insights discussed in this paper have been acquired within the framework of the Latvian Science Council's Fundamental and Applied Research Programme funded project "Latvian scientific language in an intra-lingual aspect (2018-2020)" and the project "Academic Writing in the Baltic States: Rhetorical Structures through culture(s) and languages", funded by Baltic Research Programme, EEA and Norwegian Financial Mechanisms 2014-2021.

The paper's main thesis is that multilingualism within the various registers of language, including scientific, can be seen as a guarantee of a culture's richness and diversity and a source or catalyst for innovation. This thought is age old - the fact that local languages became scientific languages already show each separate language has potential and advantages over the *lingua franca* of their time, like Latin, which now a dead language.

Based on the previously mentioned idea, one needs to consider the verbalisation depending on whether it is scientific communication - between experts of a field; or science communication - the accessibility of science to the public and the discourse between scientists, the public and policy makers. Most research is funded by taxes, so the active participants of science - scientists - are responsible for the process of discourse. Scientific discourse in itself and as a linguistic process has not been widely researched in Latvia and other countries. In the context of language of science, most focus is given to the use of English in science, and the question of language choice within scientific discourse is either insufficiently researched or outright ignored.

The paper will look at the language choice of scientific publications in Latvia depending on text type (predominantly articles, dissertations) within the context of science policy, taking into account the rights and wishes of the public to participate in scientific discourse. In the analysis various discipline specifics, publisher policies and other factors will be taken into account.

Mitmekeelsus või ükskeelsus teadussuhtluses: teaduskeel(ed) Lätis 21. sajandil

Agnese Dubova, Baiba Egle, Dzintra Lele-Rozentāle

Liepāja Ülikool, Läti

Ettekande eesmärk on näidata läti teaduskeele praegusi suundumusi ja mitmekeelsuse mõju sellele. Arusaamad, mille üle arutleme, on kujunenud Läti Teadusnõukogu alus- ja rakendusuringute programmi rahastatud teadustöö „Läti teaduskeel keelesisesest aspektist“ („Latvian scientific language in an intra-lingual aspect“, 2018–2020) ja uurimuse „Teadusteksti konventsioonid Balti riikides: retooriline struktuur keelte ja kultuuride risttules“ („Academic Writing in the Baltic States: Rhetorical Structures through culture(s) and languages“) käigus, mida rahastab EMP ja Norra 2014.–2021. a finantsmehhanismide Balti teaduskoostöö programm.

Ettekande põhitees on, et mitmekeelsust keele registrite hulgas, sh teaduskeeles, võib võtta kui kultuuri rikkuse ja mitmekesisuse tagatist, mis on allikaks ja annab hoogu uuendustele. Niisugune mõttekäik on igivana. Juba asjaolu, et kohalikud keeled said teaduskeelteks, näitab, et igal keelel on võimalusi ja eeliseid oma aja *lingua franca* ees – võtkem näiteks ladina keel, mis on praeguseks surnud.

Selle idee järgi tuleb keeletarvituses lähtuda sellest, kas tegemist on teadusliku suhtlusega valdkonna ekspertide vahel või teadussuhtlusega, mis võimaldab avalikkusele juurdepääsu teadusele ning tekitab kõnestu³ teadlaste, avalikkuse ja poliitikakujundajate vahel. Lõviosa uurimistöödest rahastatakse maksudest, seega vastutavad teaduses osalejad – teadlased – kõnestu toimimise eest. Teaduskõnestut iseenesest ja kui keeleprotsessi ei ole Lätis ega teistes riikides laialdaselt uuritud. Teaduskeeleuuringutes on tähelepanu all peamiselt inglise keele tarvituse, ent keelevelikute küsimust teaduskõnestus pole uuritud kas piisavalt või on seda lausa eiratud.

Ettekandes vaatleme Läti teadustööde keelevelikut tekstitüübiti (peamiselt artiklid, väitekirjad) teaduspoliitika taustal, pidades silmas avalikkuse õigust ja soovi teaduskõnestus osaleda. Analüüsis võtame arvesse teadusarvete eripära, väljaannete avaldamispõhimõtteid ja muid tegureid.

---

³ Termin *kõnestu* on Heigo Soomani eede võõrsõna *diskursus* eesti vasteks.

Publishing in national languages and Romani vs. English in Romani Linguistics

Kimmo Granqvist

University of Helsinki, Finland; Södertörn University and Uppsala University, Sweden

In my paper, I will discuss the roles national languages and Romani vs. English as publication language in Romani Linguistics. Romani Linguistics is perhaps the theoretically and methodological most solid area of Romani Studies, an interdisciplinary ethnic studies field concerned with the experiences of the Roma, Kale and Sinti. Research on Romani dates back to the 18th century and has shown rapid developments since the 1990s with the enlargement of the European Union.

In my paper, I will survey the publication languages used in Romani Linguistics since 1900 based on bibliographical sources (Bakker & Matras 2003) and Manchester Romani Project Bibliography (<https://romani.humanities.manchester.ac.uk/db/bibliography/index.html>), to cover more recent publications. While Bakker & Matras (2003) contains titles in more than thirty languages (Czech, English, French, German and Russian being the most prominent ones), English has become the lingua franca (cf. Crystal 1997; Montgomery 2013) within the field as a result of consolidation of international research collaboration since the early 1990s.

Despite this, national languages have continued to be used in both scholarly and popular publications, as well as university teaching materials in the field. In my paper, I will present three case studies examining the influences of the current English-dominated literature in the terminology used to describe different aspects of Romani in publications in Finnish, Swedish, and Czech.

At last, I will deal with the use of Romani in Romani Linguistics. Romani is one of the largest minority languages in the European Union, with over 3.5 million speakers worldwide (Matras 2002: 238). It is a stateless, non-territorial minority language with little written tradition (Matras 1999: 482) and with almost no official use. Romani is also scarcely used as a publication language in Romani Linguistics, except textbooks and popular writings.

References

- Bakker, Peter & Yaron Matras 2003. *Bibliography of Modern Romani Linguistics*. Amsterdam: Benjamin.
- Crystal, David 1997. *English as a Global Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Matras, Yaron 1999. Writing Romani: The pragmatics of codification in a stateless language. *Applied Linguistics* 20: 481-502.
- Matras, Yaron 2002. *Romani: A linguistic introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Montgomery, Scott L. 2013. *Does Science Need a Global Language? English and the Future of Research*. Chicago: University of Chicago Press.

Rahvuskeeltes avaldamine ning roma ja inglise keele vastasseis roma keeleteaduses

Kimmo Granqvist

Helsingi Ülikool, Soome; Södertörni Ülikool ja Uppsala Ülikool, Rootsi

Võrdlen ettekandes rahvuskeelte ja roma keele ning inglise keele rolli avaldamiskeelena roma keeleteaduses. Keeleteadus on teooria ja meetodite poolest tõenäoliselt tugevaim valdkond romauuringutes, mis on romade, kaalede ja sintide kogemusi käsitlev mitmeteaduslik etniliste uuringute valdkond. Romade uurimine sai alguse 18. sajandil ja on pärast Euroopa Liidu laienemist 1990. aastatel kiiresti arenenud.

Annan bibliograafiliste allikate (Bakker, Matras 2003) ja Manchesteri romauuringute põhjal (<https://romani.humanities.manchester.ac.uk//db/bibliography/index.html>) ülevaate alates 1900. aastast roma keeleteaduses kasutatud avaldamiskeeltest, hõlmates uuemaid väljaandeid. Kui Bakker, Matras (2003) sisaldab pealkirju enam kui kolmekümnes keeles (esiletõusvaimad neist on tšehhi, inglise, prantsuse, saksa ja vene keel), siis 1990. aastate algusest alates on rahvusvahelise teaduskoostöö tugevdamise tulemusena saanud valdkonna *lingua franca*'ks inglise keel (vrd Crystal 1997; Montgomery 2013).

Sellele vaatamata on rahvuskeeli endiselt kasutatud nii teaduslikes kui ka aimeväljaannetes ning valdkonna õppematerjalides ülikoolidele. Ettekandes esitan kolm juhtumiuuringut, milles vaadeldakse praeguse domineerivalt ingliskeelse kirjanduse mõju terminivarale, mida kasutatakse soome-, rootsi- ja tšehhikeelsetes publikatsioonides roma keele eri aspektide kohta.

Lõpuks käsitlen roma keele kasutamist roma keeleteaduses. Roma keel on üks suuremaid vähemuskeeli Euroopa Liidus, seda kõneleb üle 3,5 miljoni inimese kogu maailmas (Matras 2002: 238). See on kindla territooriumi ja riigita vähemuskeel, millel on vähe kirjalikke traditsioone (Matras 1999: 482) ja millel peaaegu puudub ametlik kasutus. Roma keelt ei kasutata avaldamiskeelena ka roma keeleteaduses, välja arvatud õpikud ja populaarteaduslikud kirjutised.

Eestikeelne teadustekst: süsteemne ülevaade senistest uurimustest

Helen Hint, Djuddah Leijen, Anni Jürine

Tartu Ülikool, Eesti

Keeleteadlastelt üle maailma on arvukalt uurimusi, et välja selgitada teadusmaailma *lingua franca's* ehk inglise keeles kirjutatud teadustekstide tunnuseid. Märkimisväärselt vähem on aga teada paljude väiksemate keelte teadusteksti olemuse kohta, ehkki kohalikul tasandil on oma teadustöö avaldamine riigikeeles igati soovituslik, mõnel juhul lausa kohustuslik. Oma ettekandes võtamegi vaatluse alla eesti keele kui väiksema levikuga keele ning anname süsteemse ülevaate eestikeelsete teadustekstide kohta tehtud uurimustest.

Eesti keel on Eestis riigikeel ning ühtlasi ametlik kõrghariduse keel, seega on loomulik ka teadustekstide kirjutamise ja nende avaldamise vajadus eesti keeles. Mitmed eestikeelsete teadustekstide koostamise õpikud ja käsiraamatud keskenduvad teadusteksti stilistilistele tunnustele, nagu asjalikkus ja neutraalsus, objektiivsus, täpsus (nt Kasik 2007). Samas on sellised stilistilised tunnused omased igale teadustekstile olenemata keelest (Balčiūš 2004; Nukke 2020; Rienecker, Stray Jørgensen 2017). Lisaks sellele käib stiiljuhistega kaasas teatav normatiivsus, st esitatakse mingid ootused ja nõudmised teadusteksti ülesehitusele ja keelele. Ent kuni praeguseni on vaid üksikuid empiirilisi uurimusi, milles analüüsitakse tegelikku, loomulikku eestikeelset teadusteksti. Samuti ei ole mitmes uurimuses fookus teadustekstil kui sellisel, vaid eri tekstiliikide võrdlusel. Seega ei ole praeguseni ka mingit kokkuvõtlikku seisukohta eestikeelse teadusteksti olemuse ja põhijoonte suhtes; ei ole kindlat vastust küsimusele, milline *on* eestikeelne teadustekst.

Selles küsimuses selgusele jõudmiseks töötasime läbi kõik eestikeelset teadusteksti käsitlevad empiirilised teadusuurimused ja -ülevaated. Kogutud teadmiste süstematiseerimisel võtsime aluseks uudse kirjutamistraditsiooni mudeli (Leijen *et al.*, avaldamiseks vastu võetud), mis võimaldab välja selgitada võimalikud objektiivsed keelelised erinevused eri keelte kirjutamistraditsioonides. Mudel hõlmab viit tunnust, mis avalduvad läbivalt kogu tekstis selle eri tasanditel ning mille avaldumist on võimalik kindlate parameetrite alusel mõõta. Nendeks tunnusteks on sidusus, hoiak, autori kohalolu, retooriline struktuur ning argument.

Olemasolevate uurimuste süstematiseerimise tulemusena selgus, et seni on käsitletud eestikeelse teadusteksti i) autorile viitamise vahendeid ja nende funktsioone, ii) eri tüüpi argumente, nende ülesehitust ja funktsioone ning iii) teatud tekstiliikide retoorilist struktuuri. Niisiis aitab siinne kirjandusülevaade paremini mõista eestikeelse teadusteksti teatud omadusi. Nende teadmiste kõrval on siiski veel mitu tühimikku, näiteks ei ole seni põhjalikumalt uuritud hoiakut ning selle avaldumist eesti teadustekstis. Seega on oluline, et eestikeelse teadusteksti uurimist arendataks edasi. Oma ettekandes pakume välja ühe võimaliku viisi, kuidas võiks teemaga süvendatult tegeleda.

Allikad

- Baltiņš, M. 2004. Par dažām zinātniskās valodas stila iezīmēm. – RPIVA Zinātniskie raksti, IV, 281–285.
- Kasik, Reet 2007. Sissejuhatus tekstiõpetusse. Tartu: Tartu Ülikool.
- Leijen, Djuddah Arthur Joost; Hint, Helen; Jürine, Anni (avaldamiseks vastu võetud). How does the literature capture an academic writing tradition?
- Nukke, Maret 2020. Nominalisatsioon ja teised lühendamistehnikad jaapani teaduskeeles. – Peep Nemvalts (toim), Eesti teaduskeel keelterikkas teadusmaailmas. Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus, 212–253.
- Rienecker, Lotte; Stray Jørgensen, Peter 2017. The Good Paper. A handbook for writing papers in higher education. 2nd ed. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Estonian academic text: a systematic overview of the current evidence-based knowledge

Helen Hint, Djuddah Leijen, Anni Jürine

Tartu University, Estonia

A lot of research has been done to explain what features determine academic texts in English, the lingua franca of science and research. Considerably less is known about the nature of academic texts written in many smaller languages, although publishing research findings in local official language is often encouraged and even mandatory in some cases. This presentation attempts to start filling this gap by giving a comprehensive overview about the research published about Estonian academic texts.

Estonian is the official language and a language of higher education in Estonia, meaning that academic writing in Estonian is actively practiced. Most textbooks and guidelines about academic writing in Estonian describe academic texts based on their stylistic features, such as exhaustiveness, neutrality, objectivity, preciseness (Kasik, 2007). However, these features are universal to academic texts worldwide (Baltiņš, 2004; Nukke, 2020; Rienecker & Stray Jörgensen, 2017). In addition, these stylistic guidelines often have a normative nature, i.e., they make certain assumptions about what an academic text should look like. Until now, empirical descriptions of Estonian academic text are rather scattered and there seems to be no clear understanding or consensus about the Estonian academic writing tradition, i.e., what determines academic texts in Estonian.

To be able to find answer to this question, we conducted a literature review on empirical studies about Estonian academic text. The review is systematized according to a newly developed writing tradition model (Leijen et al., accepted for publication) that enables to pin down the possible differences between writing traditions. The model combines five features, observable and measurable across the text: coherence, stance, authorial presence, rhetorical structure, and argument.

The systematisation of current empirical studies provided some insights about various means and functions of self-mention, about the structure and functions of different argument types, and about the rhetorical structure of certain texts. As a result, the literature review is a step towards a complete understanding about Estonian academic text. However, many features (e.g. stance) and their manifestation in Estonian academic text is not yet understood. Therefore, the need for further research on this topic remains. We offer one possible approach to address this subject.

The Author's Voice in Management Science Dissertation Summaries in English and Latvian

Iveta Kopankina

Liepāja University, Latvia

The aim of the present contrastive study is to further investigate the use of objective vs subjective modes of authorial expression in the language of science through two representations thereof, namely, the first-person/third-person perspective and the passive voice in the summaries of management science doctoral dissertations in English and Latvian, as well as to facilitate the writing of the corresponding dissertations and their translation in English and Latvian.

The summary texts for the time period from 2013 to 2020, written in Latvian universities, were analysed with the help of AntConc 3.5.0, based on two parallel corpora, each containing 23 texts. The results of the literature analysis suggest that there exists a marked difference in the university guidelines for writing the doctoral dissertations in English-speaking countries and in Latvia (Kalnbērziņa 2015). Based on the findings of other researchers (Laiveniece 2010; Kalnbērziņa 2015; Vassileva 1998, 2006), the present research allowed to obtain an overview of the use of the first-person/third-person perspective and the passive voice in management science doctoral dissertations in English and Latvian, which might serve as reference for the doctoral students and translators. The results of the study will be implemented in an online application, developed in the framework of the project "Intra-Lingual Aspects of the Latvian Scientific Language" jointly carried out by Ventspils University of Applied Sciences and Liepāja University as a practical aid for those interested in the language of science.

References

- Kalnbērziņa V. Ciešamā kārtā latviešu un angļu zinātniskajā rakstu valodā [Passive Voice in English and Latvian academic writing]. Valoda: nozīme un forma, LU Akadēmiskais apgāds, Rīga, 2015, 147-154. lpp.
- Laiveniece D. Subjektīvā un objektīvā izteiksmes veidi zinātnes valodā [Subjective and Objective Modes of Expression in the Language of Science]. Vārds un tā pētīšanas aspekti : rakstu krājums, 14 (1). Liepāja: LiePA, 2010, 128.-138. lpp.
- Vassileva I. Who am I/who are we in academic writing? A contrastive analysis of authorial presence in English, German, French, Russian and Bulgarian,

International Journal of Applied Linguistics, Vol. 8, No. 2, 1998, pp. 163–190.

Vassileva I., Who is the Author? A contrastive analysis of authorial presence in English, German, French, Russian and Bulgarian, Asgard Verlag, Sankt Augustin, 2006

Autorikõne inglise- ja läti keelseis juhtimisteaduse väitekirjade kokkuvõtteis

Iveta Kopankina

Liepāja Ülikool, Läti

Siinse kontrastiivuuringu eesmärk on uurida põhjalikumalt teadustekstide autorite neutraalset ja subjektiivset väljendusviisi kahe avaldumisvormi, esimese või kolmanda isiku ning passiivi kaudu inglise- ja läti keelsete juhtimisteaduse väitekirjade kokkuvõtteis. Sihiks on võetud ka hõlbustada seesuguste väitekirjade kirjutamist ja tõlkimist vastavalt inglise või läti keelde.

Uuritavad kokkuvõtted on kirjutatud Läti ülikoolides aastatel 2013–2020 ja neid analüüsiti programmiga AntConc 3.5.0 rööbiti kahe korpusena, kummaski 23 teksti. Aluskirjanduse analüüs näitab, et ülikoolide doktoritöö koostamise juhendid erinevad ingliskeelsetes maades ja Lätis märkimisväärselt (Kalnbērziņa 2015). Lähtudes teiste uurijate (Laiveniece 2010; Kalnbērziņa 2015; Vassileva 1998, 2006) tulemustest õnnestus siinse uurimistööga saada ülevaade esimese või kolmanda isiku ning passiivi kasutusest inglise- ja läti keelsetes juhtimisteaduse väitekirjades, ning doktorantidel ja tõlkijatel on võimalik kasutada seda edaspidi eeskujuna. Uurimistöö tulemused võetakse kasutusele veebirakenduses, mille löid osana tööst „Läti teaduskeele keelesisesed aspektid“ („Intra-Lingual Aspects of the Latvian Scientific Language“) Ventspils Rakendusteaduste Ülikool ja Liepāja Ülikool praktiliseks abivahendiks teaduskeelest huvitatuile.

Latin and Romance-based terminology in Greek academic and scientific discourse: a foreign intruder or a lost chance?

Panagiotis G. Krimpas

Democritus University of Thrace, Greece

In the Greek academic and scientific discourse there are at times doublets to denote the same concept. For example, *structuralism* translates either as *στρουκτουραλισμός* [strukturnali'zmos] or as *δομισμός* [ðomi'zmos]. The first term is Latin/Romance-based, as it has been borrowed from French *structuralisme*, while the second is an incomplete calque of the latter, since the morpheme -al- has been ignored in the Greek rendering. I here discuss the Latin and/or Romance-based terminology used in Greek mainly in terms of history, borrowing paths, language registers and explicit or implicit stances towards them. The discussion starts by giving some characteristic examples of Latin and/or Romance-based Greek terms from such fields as philosophy, economics or medicine, describing the path of borrowing and comparing them, on the one hand, with their non-Latin/non-Romance doublets in terms of multiple parameters such as phonology, usage, transparency, productivity and, in the other hand, with their counterparts in other European and/or non-European languages. Given the very ancient relations between Greek and Latin/Romance, as well as the ones between Greece and the West, the conclusion consists in an assessment of the symbolic, historical, academic and political significance underlying the choice between Latin/Romance-based terms and (at least superficially) Greek ones.

Ladina ja romaani keelte põhine terminivara kreekakeelses teaduses: kas võõrliik või kaotatud võimalus?

Panagiotis G. Krimpas

Traakia Demokritose Ülikool, Kreeka

Kreeka kõrgharidus- ja teadussuhtluses esineb aeg-ajalt ühe ja sama mõiste rööptähistust. Näiteks inglise *structuralism* vastendatakse tõlkeis kas *στρουκτουραλισμός* [strukurali'zmos] või *δομισμός* [ðomi'zmos]. Esimene termin on ladina või romaani päritolu, laenuna prantsuse *structuralisme*'ist, teine aga pooleldi tõlkelaen sellest, kuna morfeemi -al- on kreeka keelde laenates eiratud. Käsitlen peamiselt ladina ja/või romaani päritolu terminivara ajaloolisi laenuradu, keeleregistrit ning ilmseid või varjatud seisukohti nende suhtes. Alustan mõne iseloomuliku termininäitega filosoofiast, majandusest ja meditsiinist. Kirjeldan terminite laenuteed ning võrdlen neid ühelt poolt nende mitteladina või -romaani rööbikutega mitmesuguste tunnuste abil (fonoloogia, läbipaistvus, produktiivsus, tarvitatus) ning teisalt nende vastetega teistes Euroopa ja muudes keeltes. Kuivõrd kreeka keele suhted ladina keele või romaani keeltega ning ka Kreeka suhted läänemaadega on iidsed, teen järeldused, hinnates sümboolset, ajaloolist, teaduslikku ja poliitilist tähtsust, mille alusel valitakse ladina- või romaani põhiste terminite ning (vähemalt pealtnäha) kreeka omade vahel.

Academic writing in the Baltic States: Introducing the Bwrite project

*Djuddah A.J. Leijen¹, Helen Hint^{1,2}, Nicholas Groom³, Christer Johansson⁴,
Diāna Laiveniece⁵, Jolanta Šinkūnienė⁶*

¹University of Tartu, Estonia; ²Tallinn University, Estonia; ³University of Birmingham, the United Kingdom; ⁴University of Bergen, Norway;
⁵Liepāja University, Latvia; ⁶Vilnius University, Lithuania

In this talk, we introduce the project *bwrite* – Academic Writing in the Baltic States: Rhetorical Structures through Cultures and Languages – which aims to map the academic writing traditions in the national languages of the Baltic States – Estonian, Latvian, and Lithuanian.

As writing is one of the primary means for evaluation of students, disseminating research as well as evaluating researchers, it has become central in the academe. At a time when English as the lingua franca of science is gaining more ground investigating and supporting academic writing in local languages is of utmost importance. However, writing in different languages is tied to specific conventions. For example, it has been found that more than language structure, L2 writers are affected by their cultural background (Connor et al., 2008). Meaning that the way we communicate our thoughts is dependent on (local) rhetorical conventions, what is considered to be polite etc. Thus, in this project we keep to the assumption that the way academic texts are written is culture-dependent.

While quite a large body of research is available on writing traditions in languages with large populations of speakers (e.g. Martín & León Pérez, 2014; Siepmann, 2006), less is known about writing traditions associated with languages spoken by fewer people. As such, we are largely missing an understanding of rhetorical conventions when it comes to academic writing in the national languages of the Baltic States.

The current project aims to map rhetorical conventions of academic writing in Estonian, Latvian and Lithuanian. To achieve our ambitious aim, our first step will be to build a model with features that can be used to capture any given writing tradition. Once this model has been established, we will proceed to investigate how these features are manifested on the macro-level, meso-level, and micro-level (Fetzer, 2013) across a range of academic genres.

In this paper, we will give an overview of the features that can be used to model a writing tradition based on previous literature (e.g. the use of meta-discourse (e.g. Ädel, 2008); move structure of texts and sections of

texts (e.g. Martín, 2003); reader vs. writer responsibility (e.g. Kubota, 1997); topical structure of paragraphs (e.g. Almaden, 2008); citation moves in academic journals (e.g. Omizo & Hart-Davidson, 2016); or power distance (e.g. Wolfe, 2008), and their manifestation in Estonian, Latvian, and Lithuanian academic texts.

References

- Ädel, A. (2008). Metadiscourse across three varieties of English. *Contrastive Rhetoric: Reaching to Intercultural Rhetoric*, 45. <https://doi.org/10.1075/pbns.169.06ade>
- Almaden, D. O. (2008). An Analysis of the Topical Structure of Paragraphs Written by Filipino Students. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 15(2), 127-153. <https://doi.org/10.3860/taper.v15i2.84>
- Connor, U., Nagelhout, E., & Rozycki, W. V. (Eds.). (2008). *Contrastive rhetoric: Reaching to intercultural rhetoric*. John Benjamins Pub. <https://doi.org/10.1075/pbns.169>
- Fetzer, A. (Ed.). (2013). *The Pragmatics of Political Discourse: Explorations across cultures*. John Benjamins Publishing Company. <https://doi.org/10.1075/pbns.228>
- Kubota, R. (1997). A Reevaluation of the Uniqueness of Japanese Written Discourse: Implications for Contrastive Rhetoric. *Written Communication*, 14(4), 460-480. <https://doi.org/10.1177/0741088397014004002>
- Martín, P. M. (2003). A genre analysis of English and Spanish research paper abstracts in experimental social sciences. *English for Specific Purposes*, 22(1), 25-43. [https://doi.org/10.1016/S0889-4906\(01\)00033-3](https://doi.org/10.1016/S0889-4906(01)00033-3)
- Martín, P., & León Pérez, I. K. (2014). Convincing peers of the value of one's research: A genre analysis of rhetorical promotion in academic texts. *English for Specific Purposes*, 34, 1-13. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2013.09.002>
- Omizo, R., & Hart-Davidson, W. (2016). Finding genre signals in academic writing. *Journal of Writing Research*, 7(3), 485-509. <https://doi.org/10.17239/jowr-2016.07.03.08>
- Siepmann, D. (2006). Academic Writing and Culture: An Overview of Differences between English, French and German. *Meta*, 51(1), 131-150. <https://doi.org/10.7202/012998ar>
- Wolfe, M. L. (2008). Different cultures, different discourses. *Contrastive Rhetoric: Reaching to Intercultural Rhetoric*, 169, 87. <https://doi.org/10.1075/pbns.169.08wol>

Teadustekst Balti riikides: uurimistöö Bwrite tutvustus

Djuddah A.J. Leijen¹, Helen Hint^{1,2}, Nicholas Groom³, Christer Johansson⁴, Diāna Laiveniece⁵, Jolanta Šinkūnienė⁶

¹Tartu Ülikool, Eesti; ²Tallinna Ülikool, Eesti; ³Birminghami Ülikool, Ühendkuningriik; ⁴Bergeni Ülikool, Norra; ⁵Liepāja Ülikool, Läti; ⁶Vilniuse Ülikool, Leedu

Tutvustame uurimistööd Bwrite ehk „Teadusteksti konventsioonid Balti riikides: retooriline struktuur keelte ja kultuuride risttules“, mille eesmärk on välja selgitada Balti riikides kõneldavate eesti, läti ja leedu keele teadusteksti traditsioonid.

Kirjutamine on üks peamisi üliõpilaste hindamise ja teadustulemuste levitamise vahendeid, samuti antakse kirjutamise põhjal hinnanguid teadlastele. Seega on kirjutamisel teadusasutustes oluline funktsioon. Ajal mil inglise keele kui teaduse *lingua franca* uurimine kogub järjest hoogu, on erakordselt oluline pöörata rohkem tähelepanu ka teadusteksti kirjutamisele muudes keeltes ning toetada sellekohaseid tegevusi. Eri keeltes kirjutades avalduvad ka kindlad keele- ja kultuuriomased konventsioonid. Näiteks on leitud, et keelestruktuurist enam mõjutab teises keeles kirjutajaid just nende kultuuriline taust (Connor *et al.* 2008). See, kuidas kirjutajad oma mõtteid esitavad, on tingitud retoorikakonventsioonidest, nt sellest, millist väljendusviisi peetakse viisakaks. Seega lähtume oma töös eeldusest, et teadusteksti kirjutamine on kultuurisidus.

Arvukalt on tehtud uurimusi suure kõnelejate arvuga keelte kohta (nt Martín, León Pérez 2014; Siepmann 2006), samas kui väiksema kõnelejaskonnaga keelte kirjutamistraditsioonidest on vähem teada. Seega valitseb oluline teadmistelünk ka Balti riikides kõneldavate rahvuskeelte retoorikakonventsioonide ja teadusteksti kirjutamise tavade kohta.

Ettekandes tutvustatava uurimistöö eesmärk on välja selgitada eesti-, läti- ja leedukeelse teadusteksti retoorikakonventsioonid. Esimene samm selle eesmärgi täitmise suunas on kirjutamistraditsiooni kirjeldavatest eri tunnustest koosneva mudeli väljatöötamine. Mudelit edasi arendades vaatame täpsemalt, kuidas sellesse kaasatud tunnused avalduvad teksti mikro-, meso- ja makrotasandil (Fetzer 2013) nii eri keeltes kui ka teadusteksti eri žanrites.

Anname varasemale teaduskirjandusele tuginedes ülevaate neist teksti tunnustest, mida on võimalik kirjutamistraditsiooni mudeldamisel arvesse võtta ning kasutada eesti-, läti- ja leedukeelsete teadustekstide iseloomustamiseks, nt metadiskursiivsete vahendite tarvituse (nt Adel 2008), teksti ja tekstiosade käikude struktuur (nt Martín 2003), kirjutaja vs. lugeja vastutus (nt Kubota 1997), lõikude temaatiline struktuur (nt Almaden 2008), teadusajakirjade viitamismustrid (nt Omizo, Hart-Davidson 2016) ning võimused avaldumine (nt Wolfe 2008).

Statistikasõnad: eesti ja soome keele lähivõrdlusi

Esa Läärä

Oulu Ülikool, Soome

Statistikaterminite tõlkimist eesti ja soome keelde alustati rahvusliku ärkamise ajastul, mil teadvustati ka statistilise metoodika kasvavat vajadust ühiskonnas. Tolleaegsed sõnasepad, teiste hulgas P. Tikkanen Soomes ja J. V. Veski Eestis, löid statistikasõnavara olulise varase põhja. Näib, et siiamani on terminivara rööpne areng kummalgi pool Soome lahte olnud enamjaolt teineteisest sõltumatu, ja termineid on vastastikku teadlikult laenatud tõenäoselt väga vähe. Ettekandes võrdlen eesti ja soome statistikatermineid mitte kuigi süstemaatilise vaatluse alusel ning ilma korraliku keeleteadusliku raamistikuta. Valitud statistikamõistete puhul toon esile, millised lahendused on leitud kummaski keeles, alustades sellest, kas tegu on omakeelse või laensõnaga (peamiselt inglise keelest). Nende terminite juures, mis on mõlemas keeles omakeelsed, pakub erilist huvi see, kas jagatakse sama läänemeresoome tüve või mitte. Lisaks esitan ka näiteid rohkem ja vähem õnnestunud omakeelsetest terminitest, et sel moel uurida teineteiselt õppimise võimalusi terminivara edasiarendamiseks. Lõpuks tutvustan mõnd lõbusat virvasõna ehk *pulmasana*.

Allikad

- Alho, Juha; Arjas, Elja; Läärä, Esa; Pere, Pekka 2021. Tilastotieteen sanasto. – Suomen Tilastoseuran julkaisu 8. Helsinki (ilmumas).
- Andmeanalüüsi ja statistika oskussõnastik 2019.
<https://term.eki.ee/termbase/view/8917007/>.
- International Statistical Institute 2011. Multilingual Glossary of Statistical Terms. <https://isi-web.org/index.php/publications/glossary-of-statistical-terms>.
- Suomen Tilastoseura 1975. Pohjoismaiden tilastosanasto – Nordisk statistisk nomenklatur. Teine, täiendatud trükk. Suomen Tilastoseuran julkaisu 3. Jyväskylä: Gummerus.
- Tiit, Ene-Margit; Tooding, Liina-Mai 2019. Statistikalleksikon. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Tooding, Liina-Mai 1996. Statistikasõnastik. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Words of Statistics: Close comparisons between Estonian and Finnish

Esa Läärä

University of Oulu, Finland

Translation of statistical terms into Estonian and Finnish was started during the era of national awakening, when also the growing need of statistics in the society was perceived. Wordsmiths like P. Tikkanen in Finland and J.V. Veski in Estonia created important early innovations to the statistical vocabularies. The parallel developments of terminology on both sides of the Gulf of Finland up to present seem to have been quite independent, and conscious borrowing in either direction probably has taken place very little at most. In this talk some comparisons are presented between Estonian and Finnish terms, based on more or less unsystematic observations and lacking a proper linguistic framework. For selected statistical concepts it is highlighted, what kind of solutions in both languages have been made, firstly on whether an indigenous or a loan word (mostly from English), is adopted. Of special interest for terms that are indigenous in both languages is, whether or not the same Balto-Finnic root is shared. Examples of particularly successful indigenous terms as well as a few less optimal translations are shown with the aim to explore possibilities of learning from each other for further development of the terminology in both languages. Finally, some amusing *faux amis* are taken up.

Speaker stance and engagement across disciplines in Lithuanian university lectures: the case of *mes* 'we'

Greta Maslauskienė

Vilnius University, Lithuania

The use of personal pronouns is a major area of interest in the investigation of how authors/speakers project authorial self and establish interpersonal relationships with the addressee in academic discourse (Hyland 2005; Fortanet 2006; Okamura 2009; Šinkūnienė 2018, *inter alios*). The strategic use of the first person pronouns has been proven to help authors project stance towards the argument, construct authorial identities and engage with the addressee (Hyland 2005:181-182). Authors make use of personal pronouns to mark solidarity with the audience and even navigate the addressee through the discourse “towards a preferred interpretation” (Hyland 2005:183). In the contexts where spoken academic discourse is used, for example, in classroom discourse, pronouns help lecturers signal solidarity with students, facilitate comprehension, contextualize information and guide them throughout the speech event (Fortanet 2004).

Various studies have provided evidence that the personal pronoun preferences in academic discourse differ across cultures, languages and disciplines (Hyland 2008; Mur Dueñas & Šinkūnienė, *inter alios*). To the best of my knowledge, the use of personal pronouns has been thoroughly researched in written Lithuanian academic discourse (Šinkūnienė 2012; 2018; Linkevičienė and Šinkūnienė 2012, etc.). To provide insights into how speakers construct their disciplinary-situated identities in Lithuanian, it might be invaluable to also look at the pronoun preference in spoken Lithuanian academic discourse, something, that has never been done.

Taken the vital role personal pronouns play in the construction of the academic discourse, together with the lack of cross-disciplinary inquiry into spoken Lithuanian academic communication, this research will investigate the use of the Lithuanian first person plural pronoun *mes* 'we' and its grammatical forms in interactive Lithuanian university lectures. The analysis will first present the quantitative distribution of *mes* 'we' across Medicine and Business Administration lectures. The second part of the analysis will provide findings on the qualitative investigation of the semantic-pragmatic profile of the said pronoun in the two disciplines.

References

- Fortanet, I. F. 2004. The use of 'we' in university lectures: reference and function, *English for Specific Purposes*, 23/1: 45-66.
- Fortanet, I. F. 2006. Interaction in academic spoken English: the use of 'I' and 'you' in the MICASE, in Macia, E. A., A. S. Cervera, C. R. Ramos (eds.) *Information Technology in Languages for Specific Purposes*. Boston: Springer. 35-51.
- Hyland, K. 2005. Stance and engagement: A model of interaction in academic discourse. *Discourse studies*, 7/2: 173-192.
- Linkevičienė, N., and J. Šinkūnienė. 2012. Asmeniniai įvardžiai mokslo kalboje. *Kalbotyra* 64:78-102.
- Okamura, A. 2009. Use of personal pronouns in two types of monologic academic speech, *The Economic Journal of Takasaki City University of Economics*, 52/1: 17-26.
- Šinkūnienė, J. 2012. Adverbials as Hedging Devices in Lithuanian Academic Discourse: a Cross-disciplinary Study, in Usonienė A., N. Nau & I. Dabašinskienė (eds). *Multiple perspectives in linguistic research on Baltic languages*. Cambridge Scholars Publishing, 137-169.
- Šinkūnienė, J. 2018. The power of English: I and we in Lithuanian, Lithuanian English and British English research writing, in Pilar Mur Dueñas, & Jolanta Šinkūnienė (eds.). *Intercultural perspectives on research writing*. Amsterdam: Benjamins. 59-80.

Kõneleja hoiak ja kuulaja kaasamine leedukeelseis kahe eriala ülikooliloenguis: *mes* 'meie' esinemus

Greta Maslauskienė

Vilniuse Ülikool, Leedu

Isikuliste asesõnade tarvitus on laiaulatuslik uurimisteema, mille eesmärk on selgitada autorite isiku väljendamist ja interpersonaalset suhet adressaadi ja teaduskõnestuga⁴ (Hyland 2005; Fortanet 2006; Okamura 2009; Šinkūnienė 2018, *i.a.*). Esimese isiku asesõnade strateegiline valik aitab kirjutajat argumendiga suhestada, kujundada autori kuvandit ja kõnetada adressaati (Hyland 2005: 181–182). Isikulisi asesõnu kasutatakse väljendamaks solidaarsust vastuvõtjatega, ja sellekski, et juhatada adressaati kõnestu kaudu soovitud tõlgenduse suunas (Hyland 2005: 183). Suulise teadussuhtluse olukordades, näiteks loengus, aitavad asesõnad lektoril väljendada solidaarsust üliõpilastega, soodustada mõistmist, aidata mõista konteksti ja suunata õppijaid vestlustes (Fortanet 2004).

Mitu uurimust on tõestanud, et isikulise asesõna eelistused teaduskõnestus varieeruvad kultuuriti, keeliti ja erialati (Hyland 2008; Mur Dueñas, Šinkūnienė, *i.a.*). Minu teadmiste järgi on isikuliste asesõnade tarvitust uuritud põhjalikult leedu kirjalikus teaduskõnestus (Šinkūnienė 2012, 2018; Linkevičienė, Šinkūnienė 2012; *etc.*). Selleks et tuua selgust, kuidas leedu keeles kujundavad erialast enesekuvandit kõnelejad, oleks väga oluline vaadelda ka asesõna eelistusi leedu suulises teaduskõnestus, mida aga seni pole tehtud.

Arvestades isikuliste asesõnade olulist rolli teaduskõnestu loomel ja samas puudulikke uuringuandmeid valdkondade ülesest suulisest teadussuhtlusest, uuritakse siinses töös leedu *mes*-vormide esinemist Leedu ülikoolide loengusuhtluses. Analüüsis esitatakse esmalt kvantitatiivsed andmed *mes*-vormi esinemuse kohta meditsiini ja ärijuhtimise loengutes. Teine osa analüüsist annab kvalitatiivse ülevaate kõnealuse asesõna semantilis-pragmaatilisest profiilist kahe eriala lõikes.

---

⁴ Termin *kõnestu* on Heigo Soomani eede võõrsõna *diskursus* eesti vasteks.

Using Back Translation to Translate TPACK Survey

Laila Mohebi

Zayed University, the United Arab Emirates

This paper focuses on a small part of a bigger thesis paper on technology integration in classrooms and preservice teachers' perspective on their Technology, Pedagogy and Content Knowledge (TPACK). Researcher had to translate the original English version of the standardised survey into Arabic using "Back Translation" technique. Achieving equivalency between two different languages is the main goal of back translation (Herdman, Fox-Rushby & Badia 1997). But, as Birbili (2000) states, when data is collected in one language and the findings are presented in another language, the validity of the research and its reports are threatened. Researchers therefore have to take well-considered decisions regarding the translation of the instruments or data to maintain the validity of the study as high as possible. As a researcher, it is important to describe the steps and decisions, the translation procedures and the used resources in detail. The linguistic competence of the translators; the translator's knowledge of the culture of the people under study; the autobiography of those involved in the translation; and the circumstances in which the translation takes place are all factors that influence the quality of translation. For the current study, back-translation method was adopted. A professional Arabic translator completed the first translation of the survey, version 1. Next, version 1 was revised for Arabic accuracy by two professional Arabic translators with a background and degree in education. Once version 1 was reviewed, an English translator then translated it into English, version 2. Finally, version 2 went to two English Arabic translators to check for equivalency between the original and the translated version.

References

- Birbili, M. (2000). Translating from one language to another. Retrieved from Social Research Update : <https://sru.soc.surrey.ac.uk/SRU31.html>
- Herdman, M., Badia, X., & Fox-Rushby, J. (1997). Equivalence, Questioning Approaches to the Cross-Cultural Adaptation of Health-Related Quality of Life Questionnaires: A Universalist Model of. *Quality of Life Research*, 6(7/8), 657-657. Retrieved from www.jstor.org/stable/4035502

Tagasitõlke rakendamine TPACK-küsitluse tõlkimiseks

Laila Mohebi

Zayedi Ülikool, Araabia Ühendemiraadid

Ettekanne keskendub osale uurimusest, mis käsitleb tehnoloogia integreerimist koolitöösse ning tehnoloogiliste, pedagoogiliste ja sisuteadmiste (*Technology, Pedagogy and Content Knowledge*, TPACK) aspekti õpetajakoolituses. Uurija pidi tõlkima standardküsitluse ingliskeelse lähteteksti araabia keelde, kasutades tagasitõlke tehnikat. Tagasitõlke peamine eesmärk on samaväärsuse saavutamine kahe keele vahel (Herdman *et al.* 1997). Kuid kui andmed kogutakse ühes ja tulemused esitatakse teises keeles, on ohus uuringu ja selle aruannete valiidsus (Birbili 2000). Seetõttu peavad teadlased kaaluma, kuidas tõlkida instrumente või andmeid, et uuring säiliks võimalikult usaldusväärne. Teadlasele on oluline kirjeldada üksikasjalikult samme ja otsuseid, tõlkeprotseduuri ja kasutatud ressursse. Tõlkija keelepädevus, tõlkija teadmised uuritavate inimeste kultuurist, tõlkega seotud isikute elulugu ja asjaolud, milles tõlkimine toimub, on kõik tõlke kvaliteeti mõjutavad tegurid. Uuringu jaoks kasutati tagasitõlke meetodit. Elukutseline araabiakeelne tõlkija tõlkis esmalt küsitluse (esimene tõlge). Järgmisena vaatasid esimese tõlke araabia keele täpsuse seisukohalt läbi kaks elukutselist haridusteaduse taustaga araabia keele tõlkijat. Seejärel tõlkis inglise emakeelega tõlkija selle inglise keelde (teine tõlge). Lõpuks läks teine tõlge kahele ingliskeelsele araabia keele tõlkijale, et kontrollida lähteteksti ja tõlke samaväärsust.

Faculty Publication Trends in a Japanese National University's Medical Faculty: A Diachronic Comparison

Theron Muller

Nicole Gallagher

University of Toyama   Toyo University, Japan

We present a diachronic analysis of language medium of publication and frequency of publication between the years 1979 to 1980 and 2017 to 2018 for a Japanese national university's medical faculty. Studies of global writing for academic publication trends tend to reference the increased publication of English language academic work as evidence of English language publication frequency increasing at the expense of publishing in national languages (Lillis & Curry, 2010). However, while increases in English language publication frequency over time have been demonstrated (Fire & Guestrin, 2019), there remains little quantitative analysis of how the language of publication practices of university faculty from outside of the Anglophone center of higher education have changed over time, with Kyvik (1990, 2003) and Huang (2015) as notable exceptions. To address this, here we diachronically analyze publication reports for a Japanese university's medical faculty, examining annual university library-produced publication reports across four years, representing two time periods, 1979 to 1980 and 2017 to 2018 for three different medical subspecialties; biochemistry, internal medicine, and pathology. These subspecialties were chosen for this initial, preliminary analysis based on number of faculty and their international composition, compatibility within the available data over time, and to cover research and clinically-oriented fields. Analyzing language of publication and publication frequency for the two years within each time period can elucidate annual variability. Analyzing the data across the two time periods examined can elucidate how publication frequency, type, and language medium have changed over the approximately 40-year period. Further, we examine questions such as whether overall frequency of publication has increased for both Japanese and English, or whether publication in English has come at the expense of publication in Japanese. Suggestions are made for how our investigation can move forward to investigate additional research questions in the future, taking better advantage of the full data available.

References

- Fire, M., & Guestrin, C. (2019). Over-optimization of academic publishing metrics: Observing Goodhart's Law in action. *GigaScience*, 8(6), 1-20. <https://doi.org/10.1093/gigascience/giz053>
- Huang, F. (2015). Internationalization. In A. Arimoto, W. K. Cummings, F. Huang, & J. C. Shin (Eds.) *The Changing Academic Profession in Japan* (pp. 197-212). Cham: Springer.
- Kyvik, S. (1990). Age and Scientific Productivity. Differences between Fields of Learning. *Higher Education*, 19(1), 37-55. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/3447201>
- Kyvik, S. (2003). Changing trends in publishing behaviour among university faculty, 1980-2000. *Scientometrics*, 58(1), 35-48. <https://doi.org/10.1023/A:1025475423482>
- Lillis, T. M., & Curry, M. J. (2010). *Academic writing in a global context*. London: Routledge.

Jaapani riigiülikooli meditsiiniteaduskonna avaldamissuundumused: diakrooniline võrdlus

Theron Muller

Nicole Gallagher

University of Toyama Toyo University, Japan

Esitame ühe Jaapani riigiülikooli meditsiiniteaduskonna väljaannete avaldamiskeele ja -sageduse analüüsi aastate 1979–1980 ja 2017–2018 kohta. Maailmas tehtud uurimused teadusväljaannetele kirjutamise suundumuste kohta kipuvad viitama inglise keeles avaldamise sagenemisele kui tõestusele, et see toimub rahvuskeeles kirjutamise arvel (Lillis, Curry 2010). Kuigi on näidatud inglise keeles avaldamise sagenemist aja jooksul (Fire, Guestrin 2019), ei ole kuigi palju kvantitatiivseid analüüse selle kohta, kuidas on aja jooksul muutunud väljapoole ingliskeelset kõrgharidust paigutuvate teaduskondade avaldamiskeele tavad – kui mitte arvestada Kyviki (1990, 2003) ja Huangi (2015) märkimisväärset panust. Et selle küsimusega tegeleda, analüüsime ühe Jaapani ülikooli meditsiiniteaduskonna avaldamisarundeid. Vaatleme ülikooli raamatukogu koostatud nelja aasta arundeid, mis hõlmavad ajavahemikke 1979–1980 ja 2017–2018 ning kolme eriala: biokeemiat, sisehaiguste ravi ja patoloogiat. Erialad valiti esialgseks analüüsiks teaduskonna suuruse ja rahvuselise koosseisu, ajavahemike kohta olemas olevate andmete kokkusobivuse ning selle järgi, et hulgas oleks nii teadustöö suunitlusega kui ka kliinilised erialad. Analüüsides kummaski ajavahemikus mõlema aasta avaldamiskeelt ja -sagedust saab pildi aastastest erinevustest. Kui aga analüüsida uuritud ajavahemike kogu andmestikku, on näha, kuidas on avaldamissagedus, -tüüp ja -keel muutunud umbes 40 aasta jooksul. Edasi huvitab meid see, kas nii jaapani kui ka inglise keeles on hakatud üldiselt sagedamini avaldama või avaldatakse inglise keeles jaapani keele arvel. Teeme ettepanekud, missuguseid uurimisküsimusi lahendades ja kuidas kogu saada olevat andmestikku paremini kasutades võiks meie uurimistöö tulevikus jätkuda.

Doktorandid terminiotsinguil

Peep Nemvalts

Tallinna Ülikool, Eesti

Üha enam ingliskeelestuvus teadusilmas on Eesti ülikoolide doktorandidele⁵ tekitanud eesti teadusteksti luues kõige rohkem raskusi sobivate erialaterminite valik: loodus- ja tehnikateadustes 59%-l ning humanitaar- ja ühiskonnateadustes 44%-l (Roosmaa *et al.* 2014). Tallinna ülikoolis ja Eesti kunstiakadeemias kõigi erialade doktorandidele eesti teaduskeelt ja terminoloogiat õpetades olen kursuse lähteküsitluses palunud osalejate hinnangut teaduskeele eri ilminguile, sealhulgas tarvitatavatele terminitele: milliseid ja miks peetakse otstarbekaimaks ning missuguseid sobimatuks. Eraldi olen palunud hinnata vastaja oma eriala ja mistahes muu ala oskussõnu.

Ühe semestri kestva 6 EAP mahus kursuse iseseisva eksamitöö kolmest osast üks on doktorandi terminoloogiline lühiuurimus tema enda valitud ja piiritletud erialase osamõistestiku põhjal. Eritlen ettekandes nii humanitaaria, sotsiaalia kui ka reaalia doktorandide seisukohti kursuse eel ning nende lühiuurimustes avaldunud valikuid ja põhjendusi. Valimis on lähteküsitluse vastused ja lühiuurimused aastaist 2012-2020.

Allikas

Roosmaa, Eve-Liis; Roosalu, Triin; Nemvalts, Peep 2014. Doktorantide teadustöö keele valikutest. - Ülikool ja keelevahetus. Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi XLII, 37-52.

---

⁵ Eesti keeles on kasutatud sõnakuju *doktorant* ja *magistrant*, kuid *eksaminand* (ld *examinandus*) ja *diplomand*. Neid ühest ja samast ladina vormist pärinevaid võõrsõnu oleks otstarbekas tarvitada ühesugusel ladinapärasel kujul.

Doctoral students in search of terms

Peep Nemvalts

Tallinn University, Estonia

In academic world which tends increasingly to use English instead of national languages, Estonian doctoral students have been worried mostly about finding appropriate terms of their speciality. According to our study from 2011–2012, 59% of doctoral students in natural sciences and technology and 44% of those in humanities and social sciences have been troubled when using Estonian (Roosmaa *et al.* 2014).

Having taught academic Estonian to doctoral students of all specialities at Tallinn University over a decade and sporadically also at Estonian Academy of Arts, I have asked the students (mostly native Estonians) to answer a starting questionnaire about their opinions of some characteristics of academic Estonian as it is used, incl. terms in use; which of them and why they consider most appropriate and which ones as inappropriate. I have asked the students to assess the terms of their own speciality and of any other field.

The one-term course of academic Estonian and terminology (6 EAP) ends with individual examination paper where one of its three parts is a concept-based short terminological study of one's own speciality. In my presentation, a brief analysis of doctoral students' opinions before the course and the choices and reasoning they have made in their short studies will be given. The sample is made up of answers to starting questionnaire and short studies from years 2012–2020.

The Helsinki Term Bank for the Arts and Sciences as means of academic collaboration in terminology work

Tiina Onikki-Rantajääskö, Johanna Enqvist

University of Helsinki, Finland

This paper focuses on The Helsinki Term Bank for the Arts and Sciences (HTB) as means of fostering the national languages of Finland in the academic setting. The website of the HTB, the platform based on Semantic MediaWiki will also be presented as a hub of collaboration that could benefit multi- and interdisciplinary research. We will introduce the aims of the HTB, its achievements thus far, and the main challenges for the future. Attitudes of the users and experts contributing to the HTB will be described on the basis of a user and expert survey conducted in autumn 2019.

The HTB transcends some dichotomies that easily dominate discussion on national languages and academic impact. The HTB enhances the use of national languages and multilingualism at the same time. There is no need to treat the international character of science and promoting the use of national languages as opposites or mutually exclusive. As the user statistics testify, the HTB serves the research and academic education as well as a wider audience, that is, it has both scientific and societal impact. The academic community has not fully acknowledged the merits and equalitarian efficacy of open science and a new kind of collaborative writing manifested by the HTB.

The website of the HTB has been in use since 2012. The HTB belongs to the infrastructure consortium FIN-CLARIAH and is coordinated at the Faculty of Arts at the University of Helsinki. The project has been funded by the Academy of Finland, University of Helsinki, Alfred Kordelin Foundation, and the subproject of Multidisciplinary Terminology Work in the Humanities also by Finnish Culture Foundation and Kone Foundation, specific fields also by other foundations. Still, the HTB lacks continuous funding, although its significance has been stated in the implementation plan of the National Language Strategy of the Government of Finland (2017) as well as in the Language Policy of the University of Helsinki (2014). Besides funding, the HTB struggles for the attention of researchers to involve them in the niche-sourcing, the method of the terminology work in the HTB. In spite of the overload of academic work, the multidisciplinary network of the HTB already consists of more than a

thousand researchers, although their participation is sporadic. The HTB also opens up possibilities for international collaboration.

References

- Enqvist, Johanna & Tiina Onikki-Rantajääskö 2019: Questions of scientific communications and research ethics at the Helsinki Term Bank for the Arts and Sciences. <https://www.vastuullinentiede.fi/en/publishing/questions-scientific-communications-and-research-ethics-helsinki-term-bank-arts-and-sciences>
- Enqvist, J. & T. Onikki-Rantajääskö & K. Pitkänen-Heikkilä 2021. Terminology work as open, communal and collaborative crowdsourcing practice of academic communities. - Terminology 27:1, 56-79.
- Enqvist, J. & Pitkänen-Heikkilä, K, & Onikki-Rantajääskö, T. 2020: Tieteen termipankki vahvistaa asemaansa tiedeyhteisön työkaluna ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanavana. - Tieteessä tapahtuu 4: 25-32.
- The Helsinki Term Bank for the Arts and Sciences. <http://tieteentermipankki.fi>
- [Implementation plan of the National Language Strategy of the Government of Finland 2017 in Finnish] Kansalliskielistrategian toimintasuunnitelma. Oikeusministeriön julkaisu 2017/13. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-570-6>
- Language Policy of the University of Helsinki.
<https://flamma.helsinki.fi/en/group/yliopisto/yliopiston-kieliperiaatteet>
- Nilsson, Henrik & Antti Kanner & Tiina Onikki-Rantajääskö 2016: Post och bank - om lagring av terminologi, den svenska Rikstermbanken och den finska Vetenskapstermbanken. - Pilke, Nina & Niina Nissilä (red.), Tänkta termer - Terminologihänsyn i nordiskt perspektiv. VAKKI Publications Nr. 5. Vaasa. Ss. 100-136.

Soome teadusterminipank teadusliku terminikoostöö vahendina

Tiina Onikki-Rantajääskö, Johanna Enqvist

Helsingi Ülikool, Soome

Ettekanne keskendub Soome teaduse terminipanga *Tieteen termipankki* (TTP) tegevusele rahvuskeelte positsiooni tugevdamisel teadusmaailmas. Samuti tutvustatakse Semantic MediaWiki tarkvaral põhinevat TTP võrku kui mitmeteaduslikku ja valdkondadevahelist uurimistööd edendavat koostööplatvormi. Tutvustame TTP eesmärke, seniseid saavutusi ja peamisi tulevikuplaane. Kirjeldame TTP kasutajate ja selle arendamise panustanud ekspertide arvamusi, mille kogusime 2019. aasta sügisel tehtud küsitluse käigus.

TTP ületab nii mõnegi lõhe, mis valitseb arutusel rahvuskeelte ja nende teadusele avaldatava mõju üle. TTP edendab ühel ajal nii rahvuskeelte tarvitust kui ka mitmekeelsust: ei ole mingit vajadust vastandada ega vastastikku välistada teaduse rahvusvahelist olemust ja rahvuskeelte arendamist. Kasutusstatistika osutab, et TTP vastab ühtviisi nii teaduse ja kõrghariduse kui ka laia kasutajaskonna huvidele, omades seega teaduslikku ja ühiskondlikku mõju. Teaduskogukond ei ole siiski veel lõplikult tunnustanud avatud teaduse ning TTP-s toimuva uut tüüpi kooskirjutamise eeliseid ja võrdsustavat mõju.

TTP võrk on olnud kasutusel alates 2012. aastast. TTP kuulub taristukonsortsiumi FIN-CLARIAH ja tema tegevust koordineerib Helsingi Ülikooli humanitaarteaduskond. Tööd on rahastanud Soome Akadeemia, Helsingi Ülikool ja Alfred Kordelini Sihtasutus. Humanitaarteaduste mitmeteaduslikku terminitööd on eraldi rahastanud Soome Kultuurifond ja Kone Sihtasutus, teisi erivaldkondi ka muud rahastajad. TTP-l puudub siiski püsirahastus, kuigi selle tähtsust on rõhutatud nii Soome valitsuse keelestrateegia rakendusplaanis (2017) kui ka Helsingi Ülikooli keelepoliitikas (2014). Lisaks rahastusele võitleb TTP ka teadlaste tähelepanu eest, et kaasata neid valdkonniti talgupõhisesse terminitöösse. Vaatamata teadustöö suurele koormusele ühendab TTP juba enam kui tuhandet teadlast, kuigi nende osalemine on kohatine. TTP avab ka võimalusi rahvusvaheliseks koostööks.

Translanguaging in educational environments: Potential and limits

Michał B. Paradowski

University of Warsaw, Poland

Despite the current world fame and popularity of the concept of translanguaging (TRLNG) in the scholarly literature and among teachers “on the ground,” it is not without problems, which will be examined basing on an overview of current pedagogical literature ($k = 110$; Paradowski 2021; under review). Among the many caveats, we shall see how TRLNG may be less transformative and critical than has been suggested. We will also see that TRLNG practices may unintentionally reproduce disadvantages and reinforce inequalities and the hegemony of majority languages, where language singletons in particular face steeper challenges. Moreover, not all students appreciate the opportunity to use their home language(s), pupils may not find the practice liberating at all, and it may actually cause a *decrease* in well-being. Finally, *foreign language* classrooms in particular require the reconciliation of many conflicting goals, necessitating a trade-off between the need to ‘cover’ the curriculum within the allocated time, doing so in a manner comprehensible to the students, and providing sufficient exposure to the concepts in the language of instruction, and the need to reconcile the acknowledgment of students’ linguistic diversity, freedom of expression, and respect for the equality of languages with making them learn the register or language that is the target of instruction.

Naturally, many aspects and practices of TRLNG are worthwhile and salvageable. The final minutes of the talk will focus on these, concluding with a recommendation of more critically aware and reflective plurilingual pedagogies that always take into account the circumstances and ecologies of the classroom and the subjectivities of the students (see e.g., Byrnes, 2020).

References

- Allard, E.C., Apt, S. & Sacks, I. (2019) Language policy and practice in almost-bilingual classrooms. *International Multilingual Research Journal*, 13(2): 73-87, doi: [10.1080/19313152.2018.1563425](https://doi.org/10.1080/19313152.2018.1563425)
- Byrnes, H. (2020). Navigating pedagogical translanguaging: Commentary on the special issue. *System*, 92, 102278. DOI: [j.system.2020.102278](https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102278)
- Duarte, J. (2019) Translanguaging in mainstream education: A sociocultural approach. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*,

- 22(2), 150-164. doi: [10.1080/13670050.2016.1231774](https://doi.org/10.1080/13670050.2016.1231774)
- Jaspers, J. (2018) The transformative limits of translanguaging. *Language & Communication*, 58, 1-10. doi: [10.1016/j.langcom.2017.12.001](https://doi.org/10.1016/j.langcom.2017.12.001)
- Li, W. (2018) Translanguaging as a practical theory of language. *Applied Linguistics*, 39(1), 9-30. doi: [10.1093/applin/amx039](https://doi.org/10.1093/applin/amx039)
- Paradowski, M.B. (2021). Transitions, translanguaging, trans-semiotising in heteroglossic school environments: Lessons from (not only) South African classrooms. In: C. van der Walt & V.F. Pfeiffer (Eds.) *Multilingual Classroom Contexts: Perspectives from the Chalk Face*. Stellenbosch: African Sun Media.
- Paradowski, M.B. (under revision). The limits and challenges to equitable pedagogical translanguaging in plurilingual classrooms: Towards more critically reflective and contextually informed instructional choices.
- Poza, L. (2017) Translanguaging: Definitions, implications, and further needs in burgeoning inquiry. *Berkeley Review of Education*, 6(2), 101-128. doi: [10.5070/B86110060](https://doi.org/10.5070/B86110060)
- Ticheloven, A., Blom, E., Leseman, P. & McMonagle, S. (2019) Translanguaging challenges in multilingual classrooms: Scholar, teacher and student perspectives. *International Journal of Multilingualism*. doi: [10.1080/14790718.2019.1686002](https://doi.org/10.1080/14790718.2019.1686002)

Vahelduvkeelsus hariduses: võimalusi ja piire

Michał B. Paradowski

Varssavi Ülikool, Poola

Hoolimata vahelduvkeelsuse mõiste üleilmsest tuntusest ning menust teaduskirjanduses ja õpetajate hulgas on sellega ka muresid, mida analüüsin praeguse pedagoogikakirjanduse ülevaate põhjal ($k = 110$; Paradowski 2021, retsenseerimisel). Paljude muude hoiatavate märkide hulgas näeme, et vahelduvkeelsus ei pruugi olla nii suure mõjuga ega sedavõrd oluline, kui on arvatud. Näitan ka seda, et tegelik vahelduvkeelsus võib tahtmatult halvendada kellegi olukorda ning lisada ebavõrdsust ja enamuskeele ülemvõimu seal, kus eriti raske on neil, kelle keelt teised ei räägi. Veelgi enam, mitte iga õpilane ei hinda võimalust kasutada oma kodust keelt (või mitut), neile võib see tunduda isegi ahistav ning heaolu võib hoopis väheneda. Lõpuks tuleb just võõrkeelses õppes saada klappima palju vastakaid eesmärke: on hädavajalik leida kompromiss, mis võimaldaks esiteks võtta kogu õppekava läbi ettenähtud aja jooksul, tehes seda õpilastele arusaadaval moel ja pühendades mõistetele õppekeeles piisavalt aega. Teiseks tuleb küll väärtustada õpilaste keelelist mitmekesisust, väljendusvabadust ja keelte võrdust, aga panna neid ka omandama õpetatavat registrit või keelt.

Loomulikult on vahelduvkeelsuses ka palju vajalikku, mis on väärt säilitamist. Ettekande lõpuosa ongi pühendatud neile tahkudele, soovitades kriitiliselt teadlikumaid ja mitmekeelsemaid pedagoogikameetodeid, mis arvestavad alati klassi asjaolusid ja keskkonda ning õpilaste omapära (vt nt Byrnes 2020).

Rahvused ja keeled Keiserliku Tartu Ülikooli meditsiinidissertatsioonides

Kaarina Rein

Tartu Ülikool, Eesti

Tartu ülikoolis kestis 1860. aastateni traditsioon kirjutada ja kaitsta doktoritöid ladina keeles. Sellegipoolest võis väitekirjade tekstis näha ka teisi keeli. Arstiteaduskonnas oli üks väitekirjade kategooriaid meditsiinitopograafiad, kus kirjeldati mõne linna või piirkonna rahvastikku ja kohalikke terviseolusid. Tuntuima töö selles vallas kaitses Karl Ernst von Baer 1814. aastal, tema dissertatsiooni „De morbis inter Esthonos endemicis“ („Eestlaste endeemilistest haigustest“) on eestikeelses tõlkes mitu korda välja antud.

Meditsiinitopograafilisi väitekirju kaitsti Tartu ülikoolis 19. sajandil teisigi: on olemas dissertatsioonid Tartu, Tallinna ja Riia meditsiinioludest, samuti Arhangelski, Orenburgi, Kreeka ja Kuramaa omadest. Need tööd andsid sageli kõigepealt ülevaate paiga ajaloost ja rahvastikust ning vahel olid põhitekstile lisatud rahvuskeelsed sõnad ja nimed. Ettekande eesmärk on vaadelda Keiserlikus Tartu Ülikoolis 19. sajandi esimesel poolel kaitstud meditsiinitopograafiliste doktoritööde sõnavara ja keelekasutust ning nende tööde eestindamise võimalikkust.

Allikad

Carolus Ernestus Baer, *Dissertatio inauguralis medica de morbis inter Esthonos endemicis*. Diss. Dorpat. 1814

Carolus Ludovicus Moritz, *Specimen topographiae medicae Dorpatensis*. Diss. Dorpat. 1823

Henricus Ioannes Leithann, *Adumbratio medico-topographica urbis Rigae*. Diss. Dorpat. 1828

Rudolph Richter, *Versuch einer medizinischen Topographie der Gouvernements- und Hafen-Stadt Archangelsk*. Diss. Dorpat. 1828

Ferdinand Ad. Haller, *Specimen topographiae medicae revalensis*. Diss. Reval. 1836

Carolus Gustavus Thraemer, *De artis medicae in Graecia statu hodierno*. Diss. Dorpat. 1836

Carolus Pantenius, *De morbis Curoniae vernaculis*. Diss. Dorpat. 1838

Petrus M. F. de Maydell, *Nonnulla topographiam medicam orenburgensem spectantia*. Diss. Dorpat. 1848

Nations and Languages in the Medical Dissertations of the 19th Century University of Tartu

Kaarina Rein

University of Tartu, Estonia

The tradition to compile and defend academic dissertations in Latin at the University of Tartu lasted up to 1860s. However, in the text of these Latin dissertations other languages could be noticed as well. At the Faculty of Medicine of the University of Tartu one of the categories of dissertations were medical topographies, which described the population and medical conditions of some city or region in the Russian Empire. The most renowned work in this field in Tartu was defended by Karl Ernst von Baer in 1814. His dissertation about endemic diseases of Estonians entitled *De morbis inter Esthonos endemicis* has been translated into Estonian as well.

Other dissertations on medical topographical themes at the 19th century University of Tartu include those about medical conditions in Tartu, Tallinn and Riga, as well as about Archangelsk, Orenburg, Greece and Courland. Dissertations like that usually first gave an overview about the history and population of the place and although the main text of the dissertation was compiled in Latin, it was in addition illustrated by the words, phrases and proper names in the local languages. The aim of the presentation is to examine the vocabulary and use of languages in the medical topographical dissertations of the 19th century University of Tartu as well as the possibility to translate these works into Estonian.

Vikipeedia ja ülikool – kas sobiv või sobimatu kooslus?

Riina Reinsalu

Tartu Ülikool, Eesti

Üldlevinud arusaama kohaselt ei sobi Vikipeedia ja ülikool kokku. Nii õpetatakse nii meil kui ka mujal üliõpilastele, et Vikipeediale on keelatud uurimistöös viidata, sest vikiartikkel on referatiivne tekst, mille asemel tuleks lugeda algallikaid. Selle teaduspõhimõtetele vastava soovitusel kõrval levib aga eksiarvamus, et mistahes kokkupuude Vikipeediaga on ülikooli kontekstis sobimatu (vt nt Crovitz, Smoot 2009; Konieczny 2012). Ollakse seisukohal, et kui vikiartiklit on keelatud lugeda ja refereerida, siis küllap tuleb taunida ka Vikipeediasse kirjutamist.

Kuigi Vikipeedia ja ülikool võivad esmapilgul tunduda sobimatu kooslusena, peitub vikiartiklites siiski potentsiaal suurendada üliõpilase oskust kirjutada akadeemilisi tekste. Vikiartikli ülesanne võimaldab arendada kriitilist mõtlemist, koostöö-, digi- ja infopädevust ning uurimis- ja analüüsioskust, mis esindavad tänapäevase haridussüsteemi põhiväärtusi (Fessakis, Zoumpatianou 2013). Üldoskuste arendamine eeldab aga piisavat õpimotivatsiooni: kuna vikiartikli jaoks saavad õppijad valida meelepärase teema ja avaldada oma töö veebis, on õpikogemus nende jaoks tähenduslikum, mistõttu pingutavad nad ka rohkem (Forte, Bruckman 2006).

Ettekanne põhineb Tartu Ülikooli hea õpetamise grandil tehtud uurimistööl. Töö esimeses etapis selgitasin fookusrühma intervjuude kaudu välja, mil viisil kasutatakse vikiartikli ülesannet üleülikoolilistes akadeemilise eesti keele ja väljendusõpetuse ainetes ning mis on vikiülesande plussid ja miinused (vt Reinsalu *et al.* 2019). Töö teises järgus töötasin ühe rühma tarbeks välja vikiartikli ülesande ja kogusin õpipäevikute kaudu üliõpilastelt selle kohta tagasisidet.

Tulemustest selgub, et kuigi õppejõud kohandavad vikiülesannet õpetatava rühma järgi, koosneb ülesanne tavaliselt kuuest etapist: 1) Vikipeedia olemuse tutvustus, teemavalik ja infootsing, 2) mustand, 3) tagasiside, 4) puhtand, 5) tagasiside ja 6) artikli avaldamine Vikipeedias. Üliõpilased väärtustavad võimalust kirjutada artiklit etappide kaupa, pidades kirjutamisprotsessi olulisimaks osaks kirjutamisrühmade kaudu kaasüliõpilastelt saadavat tagasisidet ning õppejõu individuaalset tagasisidet. Kuigi tagasiside kaudu õpivad nad tundma end kui kirjutajat ja arendavad oma kirjutamisoskust, leitakse samuti, et avaliku veebiteksti

kirjutamisega kaasneb suurem vastutus kirjutatu eest ning see sunnib tugevamalt pingutama.

Allikad

- Crovitz, Darren; Smoot, W. Scott 2009. Wikipedia: Friend, not foe. – The English Journal 98, 3, 91-97.
- Fessakis, Georgios; Zoumpatianou, Maria 2013. Wikipedia uses in learning design: A literature review. – Themes in Science and Technology Education 5, 1-2, 97-106.
- Forte, Andrea; Bruckman, Amy 2006. From Wikipedia to the classroom: Exploring online publication and learning. – International Conference of the Learning Sciences, 182-188.
- Konieczny, Piotr 2012. Wikis and Wikipedia as a teaching tool: Five years later. – First Monday 17, 9. <https://doi.org/10.5210/fm.v0i0.3583>.
- Reinsalu, Riina; Zupping, Sirli; Voolaid, Ene 2019. Üliõpilaste akadeemilise kirjaoskuse arendamine Vikipeedia ülesande kaudu. – Eesti Haridusteaduste Ajakiri 7, 2, 128-153. <https://doi.org/10.12697/eha.2019.7.2.06>.

Wikipedia and university – suitable or unsuitable combination?

Riina Reinsalu

University of Tartu, Estonia

According to a common understanding, Wikipedia and the university do not go together. It is taught to our students and elsewhere that it is prohibited to refer to Wikipedia in a research paper, as a Wiki article is a cited text instead of which the original sources should be read. Besides this recommendation based on research principles, there is a misunderstanding that any contact with Wikipedia is unsuitable in the university context (see e.g. Crovitz & Smoot, 2009; Konieczny, 2012). The opinion is that if one is not allowed to read and cite a Wiki article, writing in Wikipedia is probably disapproved too.

Although Wikipedia and the university might at first glance seem like an unsuitable combination, Wiki articles still have a potential to increase a student's skills in writing academic texts. The objective of a Wiki article is to develop critical thinking, cooperation, digital skills, and information competency as well as research and analytical skills that represent the main values of today's educational system (Fessakis & Zoumpatianou, 2013). The development of general skills presumes, however, sufficient learning motivation: as with a Wiki article, students can pick a subject of their liking and publish their work online, the study experience is more significant to them and therefore they put more effort in it (Forte & Bruckman, 2006).

The presentation is based on a research carried out in the framework of the scholarship of teaching and learning of the University of Tartu. In the first stage of the work, I used focus group interviews to clarify how a Wiki article task is used in university-wide academic Estonian and composition subjects and what are the pros and cons of Wiki tasks (see Reinsalu, Zupping, & Voolaid, 2019). In the second stage I developed a Wiki article task for a group and collected feedback about this from the students based on study diaries.

The results reveal that although lecturers adjust Wiki tasks according to the group they teach, a task usually consists of six stages: 1) introduction of the nature of Wikipedia, choice of topic and information retrieval, 2) first draft, 3) feedback, 4) final draft and 6) publication of article in Wikipedia. Students value the opportunity to write an article in stages, considering the feedback received from co-students via writing groups and the individual feedback of the lecturer as the most important part in the writing process. Although the feedback enables them to get to know themselves as a writer and develop their writing skills, students also think that upon writing a public online text they have more responsibility for the content written and this makes them put more effort into the work.

Lithuanian academic discourse revisited: features of national identity and patterns of scientific communication

Anna Ruskan, Jolanta Šinkūnienė

Vilnius University, Lithuania

The importance of pursuing and disseminating research in national languages, especially those representing ‘small cultures’, has inevitably led to the quest for the national identity features of Lithuanian academic discourse, which resulted in numerous studies devoted to the explorations of various academic genres, such as research articles, book reviews, BA, MA and PhD theses. The aim of the present talk is to give an overview of the features of Lithuanian academic discourse as revealed in empirical studies, which could throw light on standards, strategies and values attested in national academic communication, and pave way for the comparison of these features in academic discourse of other Baltic states (Latvia and Estonia).

The bulk of research into Lithuanian academic discourse has focused on the macro-structure of research articles and book reviews, adopting a cross-linguistic and cross-disciplinary approach (Ryvitytė 2003, 2008; Šinkūnienė 2011, 2014). Special attention has been devoted to the design of introductions from the rhetorical moves and steps perspective (the CARS model by Swales 1990, 2004), citation patterns (Šinkūnienė 2017) which allowed for discerning the major differences in structure, argumentation and persuasion in English and Lithuanian academic texts across disciplines. Another extensive area of research is authorial positioning in academic discourse, created by a variety of linguistic devices, such as hedges and boosters (Šinkūnienė 2011, 2012, 2014), modal and evidential markers (Usonienė 2013, 2015, 2016; Ruskan 2012, 2015a, 2015b), personal pronouns and reformulation markers (Linkevičienė & Šinkūnienė 2012; Šinkūnienė 2018, 2019), which pertain to the interpersonal and textual domains of communication. A number of studies have dealt with metaphor and metonymy attested in academic discourse (Šeškauskienė 2008, 2010; Urbonaitė 2015), which greatly contribute to authorial expression and evaluation. Numerous studies in the field of Lithuanian academic discourse reveal a growing concern for identifying its essential aspects and applying this knowledge to producing successful scientific texts. The support for disseminating research in Lithuanian is supported by language policies and national projects.

References

- Linkevičienė, N. & Šinkūnienė, J. 2012. Asmeniniai įvardžiai mokslo kalboje [Personal pronouns in Lithuanian research writing]. *Kalbotyra* 64(3): 78-102. DOI: 10.15388/Klbt.2012.7662
- Ryvitytė, B. 2008. Evaluation in linguistic book reviews in English and Lithuanian. Humanitarinių mokslų daktaro disertacija. [PhD dissertation]. Vilnius: VU leidykla.
- Ryvitytė, B. 2003. Research article introductions: Variations across disciplines and cultures. *Kalbotyra* 53(3): 93-100.
- Ruskan, A. 2015a. Evidential adverbials in Lithuanian: A corpus-based study. *Kalbotyra* 67, 104-130.
- Ruskan, A. 2015b. Evidential passive constructions in English and their equivalents in Lithuanian. In Signe Oksefjell Ebeling & Hilde Hasselgård (Eds), *Cross-linguistic perspectives on verb constructions*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing. 192-221.
- Ruskan, A. 2012. Evidential adjectives in Lithuanian academic discourse. *Kalbotyra* 64 (3): 103-123.
- Swales, J.M. 2004. *Research genres: Explorations and applications*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Swales, J.M. 1990. *Genre Analysis: English in academic and research settings*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Šeškauskienė, I. 2010. Who discusses: the paper or the author of the paper? Inanimate subject + active verb in Lithuanian linguistic discourse as compared to English. *Respectus Philologicus* 18(23): 83-99.
- Šeškauskienė, I. 2008. The language of linguistic research: Is there room for meaning extension? *Kalbotyra* 59 (3): 271-280.
- Šinkūnienė, J. 2019. Reformulation markers in academic discourse: A cross-linguistic and cross-disciplinary study. *Jezikoslovlje* 20(3): 531-553.
- Šinkūnienė, J. 2018. The power of English: I and we in Lithuanian, Lithuanian English and British English research writing. In Pilar Mur Dueñas, & Jolanta Šinkūnienė (Eds), *Intercultural perspectives on research writing*. Amsterdam: John Benjamins. 59-79. DOI: 10.1075/aals.18.03sin
- Šinkūnienė, J. 2017. Citations in research writing: Cultural, disciplinary and genre perspectives. In Thomas Egan & Hildegunn Dirdal (Eds), *Cross-linguistic correspondences: From lexis to genre*. Amsterdam: John Benjamins. 253-270. DOI:10.1075/slcs.191.10sin
- Šinkūnienė, J. 2014. Lietuviškojo humanitarinių ir socialinių mokslų diskurso ypatybės: Mokslo studija [Insights into Lithuanian academic discourse of the humanities and social sciences]. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 1-143 (6,6 aut. l.). ISBN: 978-609-459-350-5.
- Šinkūnienė, J. 2012. Adverbials as hedging devices in Lithuanian academic discourse: A cross-disciplinary study. In Aurelija Usonienė, Nicole Nau & Ineta Dabašinskienė (Eds), *Multiple perspectives in linguistic research on Baltic languages*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 138-168.
- Šinkūnienė, J. 2011. Autoriaus pozicijos švelninimas rašytiniame moksliniame

- diskurse: gretinamasis tyrimas [Hedging in written scientific discourse: A cross-linguistic and cross-disciplinary study]. Humanitarinių mokslų daktaro disertacija. [PhD dissertation]. Vilnius: VU leidykla.
- Urbonaitė, J. 2015. A cross-linguistic study of metaphor in legal research articles: The case of criminal justice. *Thought Elaboration: Linguistics, Literature, Media Expression: TELL ME 2014. Collection of Scientific Articles*. Vilnius: Vilnius University Press, 13-28.
- Usonienė, Aurelija. 2016. Reikšmės pasaulis: tekstynais paremti semantiniai kalbų tyrimai. [The world of meaning: Corpus-based semantic studies of language]. Vilnius: Akademinė leidyba.
- Usonienė, A. 2015. Non-morphological realizations of evidentiality: The case of parenthetical elements in Lithuanian. In Peter Arkadiev, Axel Holvoet & Björn Wiemer (Eds), *Contemporary approaches to Baltic linguistics*. Berlin: Mouton de Gruyter. 437-463.
- Usonienė, A. 2013. On the morphosyntactic status of complement-taking predicate clauses in Lithuanian. *Acta Linguistica Hafniensia: International Journal of Linguistics* 45 (1), 73-99.

Leedukeelse teaduskõnestu⁶ uus käsitlus: rahvusetaju tunnusjooni ja teadussuhtluse malle

Anna Ruskan, Jolanta Šinkūnienė

Vilniuse Ülikool, Leedu

Rahvuskeelse teadustöö edendamise ja leviku tähtsus eriti nn väikeste kultuuride jaoks on vältimatult viinud leedu teaduskõnestus rahvusetaju tunnusjoonte otsiskeluni, mis avaldub mitmesugustes teadusteksti liikides, näiteks teadusartiklid, raamatuarvustused, bakalaureuse-, magistri- ja doktoritööd. Selle ettekande eesmärk on anda ülevaade neist leedu teaduskõnestu tunnustest, mis ilmnenuna empiirilistes uurimustes võiksid heita valgust rahvusliku teadussuhtluse standarditele, strateegiatele ja väärtustele ning sillutada teed nende tunnuste võrdluseks teiste Balti riikide teaduskõnestuga.

Enamik leedukeelse teaduskõnestu uuringuist on keskendunud teadusartiklite ja raamatuarvustuste makrostruktuurile, rakendades keeltevahelist ja mitmeteaduslikku lähenemist (Ryvitytė 2003, 2008; Šinkūnienė 2011, 2014). Eriti on pööratud tähelepanu sissejuhatuste ülesehitusele retoorikavõtete vaatevinklist (CARS mudel Swalesi 1990, 2004 järgi), osundamismallidele (Šinkūnienė 2017), mis aitavad märgata peamisi struktuuri, argumentatsiooni ja veenmise erinevusi inglise ja leedu eri valdkondade teadustekstides. Teine laialdane uurimisala on autori paigutumine teaduskõnestus, mis luuakse mitmesuguste keelevahendite abil, nagu pehmendavad ja võimendavad keelendid (Šinkūnienė 2011, 2012, 2014), modaalsus- ja evidentsiaalsusmarkerid (Usonienė 2013, 2015, 2016; Ruskan 2012, 2015a, 2015b), isikulised asesõnad ja täpsustavad kõnestumarkerid (Linkevičienė, Šinkūnienė 2012; Šinkūnienė 2018, 2019), mis on omased inimeste vahetus ja teksti abil suhtluses. Hulgast uurimustes on käsitletud teaduskõnestus kinnistunud metafoore ja metonüümiat (Šeškauskienė 2008, 2010; Urbonaitė 2015), mis suuresti kaasneb autori väljendusviisiga ning selle hindamisega.

Arvukais leedu teaduskõnestu uurimustes avaldub kasvav mure selle olemuslike joonte äratuntavuse ning nende teadliku rakendamise pärast õnnestunud teadusteksti loomes. Leedukeelse teadustöö levikut toetatakse keelepoliitikaga ja riiklike ettevõtmistega.

---

⁶ Termin *kõnestu* on Heigo Soomani eede võõrsõna *diskursus* eesti vasteks.

Modern Greek in international academia - Topical notes and current challenges

Nikoletta Tsitsanoudis-Mallidis, Marina Cheilitsi
University of Ioannina, Greece

The paper examines the presence of the Modern Greek Language in academia, both in the national and international academia. It attempts to shed light on how a 'less spoken/taught/used' language, as Modern Greek is usually described, turns to internationalization to expand outreach, sustainability, and academic opportunities.

Domestically, after responding to the national Language Question in the 1970's, Modern -demotic- Greek is the official language of the Greek state, being the language for public education, as well. Consequently, all university courses are taught in Modern Greek and only recently English-taught undergraduate programs were introduced, exclusively offered to non-Greek students, though (for these students, Modern Greek is still mandatory). Additionally, as self-administered, per article 16 of the Hellenic Constitution, public universities enjoy autonomy and independence for their strategy planning and decision-making, while the state supports them as the primary funding source. Considering these and other factors, as well, language-related questions on an academic policy level have not arisen as priorities.

Beyond Greece, the case of teaching Modern Greek as a foreign language in academia abroad concentrated less attention, compared to other cases of teaching Modern Greek as a foreign language, where bibliography and research are richer. In the United States, in particular, Modern Greek Studies are currently being taught in approximately 60 universities, varying in size, student population and background, curriculum, and funding, among other factors. Their interaction with the state of Greece also ranges over the last decades, from partial sponsorship for a conference to endowing a university chair or professorship.

In the recent past, the Greek state and Greek public universities are building on the importance of academic internationalization, by laying the ground for synergies and for hosting more international students in Greece, while the U.S.A., among other countries, is a priority country in this endeavor. This institutionalized approach facilitates and develops the existing partnerships, also paving the way for new ones. Modern Greek

Studies programs can have the opportunity to lead in this initiative, particularly for study abroad students, as an additional course in programs of any field.

The presentation discusses these components in further detail, and examines whether a national language, and its national identity and background, can showcase innovation in the attempt of extroversion abroad, addressing any language policy questions that might arise. Specific examples of programs and synergies will be comparatively reviewed, while data and findings from a 2021 questionnaire answered by faculty of these programs, will complement the literature review.

References

- Andreou, G., Galantomos, I. (2009). Conceptual Competence as a Component of Second Language Fluency. *J Psycholinguist Res* 38: 587-591.
- Babinotis, G. (1992). Thème II: The Teaching of Modern Greek as a First and a Foreign Second Language. *La Linguistique* 28(2): 115-130.
- Emmerich, K. (2015). The Academy in Crisis and Scholarship in the Public Sphere. *Journal of Modern Greek Studies* 33(1): 25-35.
- Jusdanis, G. (2006). The Status of Modern Greek Studies in Higher Education: Who Needs Modern Greek?. *Journal of Modern Greek Studies*, 24(1), pp.171-178.
- Katonis, A.L. (2010). The Greek Language through the Centuries. *The Journal of Greco-Roman Studies* 40: 255-267.
- Kelpanides, M. et al. (2016). Greek Education. Explaining Two Centuries of Static Reproduction, Michael Kelpanides. *Sudosteuropa* 64(2): 226 - 255.
- Larson, M. (2014). Cultural immersion and compassionate care in a study abroad course: the Greek Connection. London: *Journal of Compassionate Health Care* 1:8.

Tänapäeva kreeka keel rahvusvahelises teaduses - peamisi tähelepanekuid ja nüüdseid proovikive

Nikoletta Tsitsanoudis-Mallidis, Marina Cheilitsi

Ioánnina Ülikool, Kreeka

Ettekandes vaadeldakse tänapäeva kreeka keele esindatust nii Kreeka kui ka rahvusvahelises teaduses. Selgitatakse, kuidas seda väikse kõnelejaskonnaga ja harva võõrkeelena õpetatavat keelt - nagu tänapäeva kreeka keelt tavaliselt kirjeldatakse - pööratakse rahvusvahelistumise kursile laiendamaks keele kasutusala, sh teaduskeelena, ja tagamaks selle jätkusuutlikkust.

Alates 1970. aastate rahvaküsitlusest on Kreeka riigikeelena kasutusel uuskreeka keele variant *dimotiki* (varem kasutati ka teist kirjakeelevarianti *katharévousa* - toim), mis on ühtlasi hariduskeel. Ülikoolikursusi õpetatakse tänapäeva kreeka keeles. Alles hiljuti on sisse seatud ingliskeelseid bakalaureuseõppe programme, mis suunatud välisüliõpilastele (kes peavad siiski õppima ka kreeka keelt). Kreeka põhiseaduse 16. artikli alusel saavad peamiselt riiklikule rahastusele toetuvad avalik-õiguslikud ülikoolid autonoomselt oma tegevusi kavandada ja otsuseid langetada. Keeleküsimused ei ole kohalikus kõrghariduspoliitikas seni prioriteetsena esile tõusnud.

Tänapäeva kreeka keele õpetamine välisülikoolides on pälvinud uurimustes vähem tähelepanu kui muud kreeka keele võõrkeelena õpetamise kontekstid. Väärib märkimist, et Ameerika Ühendriikides õpetatakse kreeka uuringute eriala umbes 60 ülikoolis. Sealjuures varieerub nii õpperühmade suurus, üliõpilaste taust, õppekava kui ka eriala rahastus. Erinev on olnud ka Kreeka riigi tugi, hõlmates toetusi konverentsi korraldamiseks, kuid ka õppetooli juhi või professori positsiooni rahastamist.

Viimastel aastatel on Kreeka riik ja avalik-õiguslikud ülikoolid pannud rõhku kreekakeelse kõrghariduse rahvusvahelistumisele, algatades koostööd välisülikoolidega ja võimaldades varasemast suuremal hulgal välismaalt pärit üliõpilastel Kreekas õppida. Üks kõrghariduskoostöös eelistatud partnereid on Ameerika Ühendriigid. Eesmärk on hõlbustada ja arendada olemasolevaid ning luua uusi koostöösuhteid. Selles algatuses on juhtroll just kreeka uuringute õppekavadel, mille kursusi saavad kuulata nii Kreekas õppivad välisüliõpilased kui ka üliõpilased mujal maailmas.

Ettekandes lahatakse neid keele rahvusvahelistumise tahke üksikasjalikumalt. Arutletakse, kuidas võib keel, sellega seotud rahvuslik identiteet jm taust muutuda, kui keele kasutus levib jõudsamalt välismaale. Käsitletakse keelepoliitika küsimusi, mis võivad sealjuures kerkida. Antakse võrdlev ülevaade tänapäeva kreeka keele õpetamisega seotud rahvusvahelistest koostööprogrammidest ja esitatakse nende programmidega seotud õppejõudude seas 2021. aastal korraldatud küsitluse tulemusi.

Academic Texts Written in Estonian, Latvian and Lithuanian: A Quantitative Overview

Agnese Dubova¹, Baiba Egle², Djuddah Leijen³, Greta Maslauskienė⁴, Anna Ruskan⁵, Jolanta Šinkūnienė⁶

^{1, 2}Liepāja University, Latvia; ³University of Tartu, Estonia; ^{4, 5, 6}Vilnius University, Lithuania

This paper presents an overview of the amount and type of available academic texts written in Estonian, Latvian and Lithuanian. We focus on the distribution of genres and the possible effects of policy and the increased presence of English as an academic lingua franca.

These results are based on a dataset, which is being compiled for the project “Academic Writing in the Baltic States - Rhetorical Structures through Culture(s) and Languages“, using Machine Learning methods to outline the similarities and differences between the rhetorical conventions of academic writing in the three Baltic languages (Jürine, Leijen, Groom, Laiveniece, Šinkūnienė, Johansson, 2021) Leijen, Hint, Jürine, in press). When reviewing the dataset summary, it is apparent that interesting differences in writing conventions already arise on the level of publishing.

We will discuss two main tendencies in the dataset. Firstly, Latvia has a much lower number of available journal articles than the other two countries. On one hand, overall text availability and digitizing conventions affect this. On the other hand, it could also be affected by the high number of academic journals only accepting English texts in Latvia (almost three times as many as in Estonia) (Dubova et al 2020). In addition, in Latvia the genre of conference proceedings plays a more significant role among the publications, amounting to one fifth of all available Latvian academic texts.

Secondly, while student work (BA, MA and Ph.D theses) make up the majority of available academic texts in Estonian and Lithuanian, their proportion is significantly lower in Latvian. Student work appears to be affected by public policy more than other genres as the difference seems to directly follow the difference in the conventions of universities' policies (e.g. University of Tartu, 2020) on making student work publicly available. We will discuss the implications of policy on national academic languages and highlight the importance of universities in the context of availability of academic texts.

References

- Dubova, A.; Laiveniece, D.; Proveja, E.; Egle, B. (2020). National language in science: The case of Latvian. *Journal of Education Culture and Society* (1), 325-342.
- Jürine, A.; Leijen, D. A. J.; Groom, N.; Laiveniece, D.; Šinkūnienė, J. Johansson, C; (in press) Academic writing in the Baltic States: Introducing the Bwrite project. *Educare*
- Leijen, D.; Hint, H.; Jürine, A. (in press) How does the literature capture an academic writing tradition? *WAC Clearinghouse*
- Requirements for Graduation Thesis and Procedure for Defence in the Faculty of Science and Technology, University of Tartu (2020). URL: <https://tinyurl.com/yye2aajo> (Accessed on July 30, 2020)

Eesti-, läti- ja leedukeelsed teadustekstid: arvuline ülevaade

*Agnese Dubova¹, Baiba Egle², Djuddah Leijen³, Greta Maslauskienė⁴,
Anna Ruskan⁵, Jolanta Šinkūnienė⁶*

^{1, 2}Liepāja Ülikool, Läti; ³Tartu Ülikool, Eesti; ^{4, 5, 6}Vilniuse Ülikool, Leedu

Anname ülevaate eesti, läti ja leedu keeles kirjutatud üldkättesaadavate teadustekstide hulgast ja tüüpidest. Keskendume žanride jaotusele, inglise keele kui teaduse *lingua franca* kasvanud osakaalu ning ka poliitika võimalikele mõjudele.

Tulemused põhinevad andmestikul, mida koostatakse uurimuse „Teadusteksti konventsioonid Balti riikides: retooriline struktuur keelte ja kultuuride risttuules“ jaoks, kasutades masinõppe meetodeid, et tuua esile sarnasusi ja erinevusi teadustekstide retoorikatavade vahel kolmes Baltikumi keeles (Jürine *et al.* 2021; Leijen *et al.*, avaldamisel). Vaadates andmestikku ilmneb, et huvitavad erinevused kirjutamisviisides tekivad juba avaldamise tasandil.

Andmestiku põhjal arutleme kahe peamise suundumuse üle. Esiteks on Lätis avalikult kättesaadavaid teadusartikleid palju vähem kui Eestis ja Leedus. Ühest küljest mõjutavad seda üldine tekstide kättesaadavus ja digiteerimistavad. Teisest küljest võib oma mõju olla ka sellel, et suur hulk Läti teadusajakirju võtab vastu ainult ingliskeelseid käsikirju (peaaegu kolm korda rohkem kui Eestis) (Dubova *et al.* 2020). Lisaks on Lätis publikatsioonide hulgas olulisem roll konverentsikogumiku žanril, mis moodustab viiendiku kõigist kättesaadavatest läti teadustekstidest.

Teiseks, kui eesti- ja leedukeelsete kättesaadavate teadustekstide enamiku moodustavad üliõpilastööd (bakalaureuse-, magistri- ja doktoritööd), siis läti keeles on nende osakaal oluliselt väiksem. Üliõpilastöid näib avalik poliitika mõjutavat rohkem kui teisi žanreid, sest erinevus paistab otseselt seostuvat ülikoolide (nt Tartu Ülikool 2020) üliõpilastööde avalikustamise põhimõtete erinevusega. Arutleme poliitika mõju üle teaduse rahvuskeelele ja rõhutame ülikoolide tähtsust teadustekstide kättesaadavuse juures.

A trilingual resource to strengthen the national language in the academic context: the Official Nomenclature of the *Universitat Autònoma de Barcelona*

Francesc Galera Porta

Autonomous University of Barcelona, Spain

The Official Nomenclature of the *Universitat Autònoma de Barcelona*, which by now includes around 650 university-related terms in Catalan, Spanish and English, is a resource derived from a broader project in which 15 different universities of the Catalan-speaking territories have been working over a decade. It is a tool that made it possible to establish different channels to standardize the terminology and to create strategies to evaluate the implantation and its real use.

The results of this project have been a milestone for the consolidation of a terminology in the world of university management. On the one hand, very remarkable advances have been made in the standardization of the terms used in the university environment, although sometimes some kind of resistance has arisen among some of the users, who felt that the terms they used on a daily basis did not express well enough some nuances that were essential to them.

Said resistance, motivated mainly by extra linguistic reasons, has been a real influence in some parts of this extensive university terminology. In certain cases, a thematic branch had to be rethought in order to include new suggestions or to clarify specific terms, often from the forms that the first users of the terms have created without attending to any will of terminological systematization.

Thus, we can see that the methodical and planned task of standardizing forms in the Catalan and Spanish languages, and the subsequent choice and creation of its equivalent English forms, often receives input from various end users of this tool that, at times, force to rethink the terminological solutions and to import spurious terminological elements, with the consequent reorganization of information to systematize those terms. In addition, other phenomena not so closely linked to terminology are observed that may influence the formal configuration of the Nomenclature, such as discrepancies in capitalization criteria or the use of non-sexist language.

References

- de Hoyos, J.C. *et al.* (eds.) (2020). *Défis de lanéologie en langues romanes au XXIe siècle / Desafíos de la neología en las lenguas románicas en el siglo XXI*, Ediciones Universidad de Murcia, Murcia.
- Galera, F. *et al.* (2019). «L'encaix entre la terminologia espontània i la terminologia planificada: el cas de la nomenclatura interuniversitària». In Zanola, Maria Teresa *et al.* (ed.). *Convergences et divergences dans la pratique terminologique. De la terminologie spontanée à la terminologie aménagée*. Paris: Ministère de la Culture, p. 79-88.
- Hamel, R.E. (2017). «Enfrentando las estrategias del imperio: hacia políticas del lenguaje en las ciencias y la educación superior en América Latina». In: Diniz, A. *et al.* (eds.). *Poéticas e políticas da linguagem em vias de descolonização*, 229-261.
- Montané, M.A. (2016). «Factors d'implantació de la terminologia catalana: els manlleus». *Terminàlia*, 13.
- Montané, M.A.; Cabré, M.T. (2013). «Bases pour la construction d'une méthodologie de suivi de l'implantation terminologiques». In Quirion, Jean; Depecker, Loïc; Rousseau, Louis-Jean (dir.). *Dans tous les sens du terme*. Ottawa: Presses de l'Université d'Ottawa, p. 31-44.

Kolmkeelne abiallikas tugevdamiseks akadeemilist rahvuskeelt: Barcelona Autonoomse Ülikooli ametlik terminiloend

Francesc Galera Porta

Barcelona Autonoomne Ülikool, Hispaania

Barcelona Autonoomse Ülikooli ametlik terminiloend, mis nüüdseks koosneb umbes 650st ülikooliga seotud katalaani-, hispaania- ja ingliskeelsest terminist, on abiallikana tekkinud seoses laiema, üle kümneni kestnud koostööga katalaanikeelsete alade 15 ülikooli vahel. Selle kaudu on saanud võimalikuks tekitada mitmesugused kanalid standardimaks terminivara ning luuakse strateegiaid hindamaks terminite juurutamist ja tegelikku tarvitust.

Selle töö tulemus on kujunenud ülikoolihalduse terminivara ühtlustamise tähiseks. On saavutatud väga tähelepanuväärset edu ülikooli keskkonnas kasutatavate terminite standardimisel, kuigi vahel on kerkinud teatavat vastupanu kasutajate seas, kes tundsid, et need igapäevaseks tarvituseks mõeldud terminid ei väljenda piisavalt hästi mõnd nende jaoks olulist nüanssi.

Mainitud vastupanu, peamiselt keelevälistel põhjustel, on mõjutanud mõnd osa sellest mahukast ülikooli terminivarast. Mõnel juhul on tulnud temaatilist jaotust ümber mõelda, et saaks lisada uusi soovitusi või selitada erilisi termineid, mis esitatud sel kujul, nagu nende esmakasutajad olid loonud ilma vähimagi terminivara süsteemsuse soovita.

Seega on näha, et metoodiliseks kavandatud tööülesandele standardida katalaani ja hispaania terminikujud ning seejärel valida või luua neile inglise vasted lisandub selle abivahendi lõppkasutajailt andmeid, mis aeg-ajalt sunnivad terminoloogilisi lahendusi ümber mõtlema ning sisse tooma ebaterminoloogilisi elemente. Sellega kaasneb info ümberkorraldamine, et neid termineid süsteemi sobitada. Pealegi võib täheldada muid terminivaraga mitte kuigi tihedalt seotud ilminguid, mis võivad mõjutada terminiloendi vormilist esitust, näiteks erinevusi suurtähestuse kriteeriumides või mitteseksistlikku keelekasutust.

National languages in the education system of Russia: perspectives of the state and society

Anna Kuznetsova

University of Tartu, Estonia

During the last years, the educational policy has been transformed in Russia, which also affects the educational system in the sphere of national languages. In my presentation, I intend to provide a historical overview (policies of korenization, russification, ottepel', building all-Soviet and all-Russian nations) of the situation around Finno-Ugric languages in Russia on the examples of the republics of Komi and Karelia and to explain the current processes taking place in these regions. I will focus on the main aspects of the implementation of the legislation concerning national policy through changes in teaching national languages at kindergartens, schools and high schools. The analysis of the legislation shows that strengthening of the state unity and integrity of Russia is put forward; Russian becomes "the nation-forming language". Some Russian republics have their national languages as official, however, their role is rather symbolic. As a result of the transformations, national languages are withdrawn from the compulsory school curricular, which can lead to further loss of minority languages. The right of citizens to get an education in their native language has not been fully realized. According to respondents - teachers and activists - there are only elements of ethnocultural education and unsystematic study of minority languages and cultures at schools. However, state officials have their own vision, according to which teaching national languages at schools and high schools is implemented on the necessary level and responds to the demand.

The research is based on the content analysis of the Russian federal and regional legislation in the sphere of education and national policy and on 24 semi-structured face-to-face interviews with representatives of governmental structures, educational institutions and NGOs collected in Russian Karelia and Komi in spring 2019. Thus, the perspective of state officials, university and schoolteachers, and local activists will be presented.

Põlisrahvaste keeled Venemaa haridussüsteemis: riigi ja ühiskonna väljavaateid

Anna Kuznetsova

Tartu Ülikool, Eesti

Vaatmik tutvustab uuringut Venemaa haridus- ja keelepoliitikast põlisrahvaste suhtes komi ja karjala näitel. Föderaalsete ja piirkondlike õigusaktide sisuanalüüs ning 2019. a kevadel kogutud 24 poolstruktureeritud intervjuud valitsusasutuste, haridusasutuste ja vabaühendustega annavad Venemaa riikliku poliitika peamised suundumused. Õigusaktide analüüs näitab Venemaa riikliku ühtsuse ja terviklikkuse tugevdamise protsessi: vene keel saab rahvust kujundavaks keeleks. Mõnel Venemaa vabariigil on oma ametlik keel, kuid selle roll on pigem sümboolne. Ümberkujundamise tulemusena eemaldatakse rahvuskeeled kohustuslikust kooli õppekavast, mis võib kaasa tuua vähemuskeelte edasise kadumise. Kodanike õigus saada haridust oma emakeeles ei ole täielikult realiseeritud. Küsitlusele vastanud õpetajate ja aktivistide sõnul on koolides ainult etnokultuurilise hariduse elemente ning vähemuskeeli ja -kultuure ei õpetata süstemaatiliselt. Riigiametnikel on aga oma arvamus, mille järgi õpetatakse koolides ja kõrgkoolides rahvuskeeli vajalikul tasemel ja see vastab nõudlusele.

Inglise keele mõjud eestikeelsetes tervishoiutekstides üliõpilastööde näitel

Elle Sõrmus, Siret Piirsalu, Õie Tähtla, Kateriina Rannula

Tallinna Tervishoiu Kõrgkool, Eesti

Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli üliõpilased kasutavad eestikeelsete lõputööde kirjutamisel enamasti ingliskeelseid allikaid ja järgivad refereerides ingliskeelse lause struktuuri. Eestikeelsete lausete viimistlusele ei pöörata piisavalt tähelepanu. Teema on ikka veel aktuaalne, sest juba Peep Nemvaltsi (2008) järgi on eestikeelsete lõputööde sõnastuses üha rohkem märgata inglispärasust, kuigi teksti loomisel tuleb lähtuda eesti keele süntaksi reeglitest.

Eesti keeles on sõnajärg suhteliselt vaba, näidates pigem seda, mis on lause teema ja mida selle kohta öeldakse. Neutraalses lauses on teema lause algul, lause lõpus aga osa, mis edastab kõige olulisemat teavet. Kõige levinum sõnajärjeviga on teavet kandva lauseosa paigutamine valesse kohta ja siin on oluline jälgida, et kasutatud sõnajärg ei lubaks lauset valesti tõlgendada. (Erelt *et al.* 2017) Erinevalt sünteetilisest eesti keelest on inglise keel analüütiline keel, mistõttu on sõnajärjel väga oluline roll (Alexander 2007). Süntaktiline raskus mõjutabki enamasti kindla sõnajärjega keeli, mis tähendab, et ingliskeelsetes lausetes asetatakse lühemad, lihtsamakoelised moodustajad ettepoole ja keerulisemad lõpupoole (Lauk 2013). Inglise keeles võib ajamäärus esineda lause lõpus, aga eesti keeles muutub sel juhul lause rõhuasetus. Lõputöodes võib märgata inglise keele mõju progressiivtarindi ja minevikuvormide tarvituses.

Inglise keel erineb eesti keelest ka väljendite poolest, milles kasutatavad ees- ja tagasõnad on eesti keele seisukohast idiomaatilised ega ole sõna-sõnalt eestindatavad. Eesti keele seisukohast on inglise keele ees- ja tagasõnad sageli ebaloogilised. (Tiivel 2001) Eestikeelsetes lausetes on sagenenud tõrjutud tegevussubjekti tarvitus ja enamasti kasutavad üliõpilased eesti keeles agentadverbiaali *poolt* (Erelt *et al.* 1993). See aga ei ole eesti tekstides kohane ja *poolt*-tarindit võib pidada inglise keele mõjuks.

Kui lähtuda Paul Ariste paljutsiteeritud mõttest, et igähele on kõige kaunim tema emakeel, siis peaks ka üliõpilastöodes püüdma selle juurde jääda, mitte keeli omavahel segada. Helle Metslang on öelnud, et Eesti ühiskond toimib eesti keeles, eesti keel on üks ühiskonna sidususe vahendeid (Raudla 2020).

Allikad

- Alexander, Louis George 2007. Longman English Grammar. New York: Longman Publishing.
- Erelt, Mati; Kasik, Reet; Metslang, Helle; Rajandi, Henno; Ross, Kristiina; Saari, Henn; Tael, Kaja; Vare, Silvi 1993. Eesti keele grammatika II. Süntaks. Tallinn: Eesti Teaduste Akadeemia Keele ja Kirjanduse Instituut.
- Erelt, Mati; Metslang, Helle 2017. Eesti keele süntaks. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Lauk, Kriste 2013. Sõnajärg hoidjakeeles suulise kõnega võrrelduna. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, filosoofiateaduskond, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Tartu.
- Nemvalts, Peep 2008. Võõrastav eesti keel. – Oma Keel 2, 39–42.
- Tiivel, Irene 2001. English and Estonian prepositions and postpositional words. Tartu: Ilmamaa.
- Raudla, Heiki 2020. Professor Helle Metslang soovib lugejatele rõõmsaid hetki eesti keelega. – Õpetajate Leht, 13. märts.

Influence of the English language on Estonian texts in the field of health care on the example of students' papers

Elle Sõrmus, Siret Piirsalu, Õie Tähtla, Kateriina Rannula

Tallinn Health Care College, Estonia

Most sources used by the students at Tallinn Health Care College are in English, while final theses are written in Estonian, and students are abstracting using the sentence structure common in the English language. Not enough attention is paid to editing the sentences in Estonian. It is still a topical matter, and already Nemvalts (2008) has reported that more and more anglicism is noticed in the wording of final theses, despite of the fact that Estonian syntax rules should be followed when writing these texts.

Estonian word order is comparatively free, it rather demonstrates the topic of the sentence and what is being said about something particular. If the sentence is neutral, the topic is presented at the beginning, the part with the most important information at the end. The most common error concerning word order is that the part of the sentence with information is misplaced. It is essential to ensure that the used word order would preclude possible misinterpretation of the sentence. (Erelt et al., 2017). Contrary to synthetic Estonian, English is an analytical language, therefore word order plays a major role (Alexander, 2007). Mostly, syntactic difficulty influences languages with a defined word order, which means that shorter, more simple constituents are placed more at the beginning and more difficult ones at the end in English sentences. (Lauk, 2013). A time adverbial may be positioned at the end of the English sentence, yet the emphasis would change in that case in Estonian. It is demonstrated in final papers that English influences the use of past tenses and progressive markers.

There are differences between English and Estonian regarding expressions using prepositions and postpositional words, these are idiomatic from an Estonian perspective and cannot be translated into Estonian word-to-word. English prepositions and postpositional words are often “illogical” from the point of view of Estonian. (Tiivel, 2001). They use more often excluded semantic subject, and the students mostly use “by-poolt” agent-adverbial in Estonian. (Erelt et al., 1993). “Prior” is not appropriate to use in Estonian texts, hence it can be perceived as English influence.

One of the oft-quoted saying of Paul Ariste is that one’s mother tongue always sounds the best. Students’ papers should follow this saying and not mix these mother tongues. Helle Metslang has said that Estonian society functions in Estonian, and the Estonian language is one of the means of cohesion of our society. (Raudla 2020).

Tuhat tänu toetamast • *We are grateful for your support*

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

TALLINNA ÜLIKOOL

TALLINNA ÜLIKOOL
Humanitaarteaduste
instituut

Nordic Council of Ministers'
Office in Estonia

European Association for Terminology